

An aerial photograph of a town, likely Cēsis, Latvia, featuring a prominent castle and a large church with a tall spire. The town is surrounded by greenery and a road is visible in the foreground. The image is used as a background for the document cover.

CĒSU NOVADA ILGSTPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2022 - 2036

2.REDAKCIJA

2022

SATURS

IEVADS	3
ESOŠĀS SITUĀCIJAS KOPSAVILKUMS	4
STRATĒGISKĀ DAĻA	5
Attīstības vīzija	5
Stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes	7
Novada ekonomiskā specializācija un viedās specializācijas jomas	9
PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IETVARŠ	11
Likumiskais ietvars	12
Saskaņotība un pēctecība	12
Apkārtējo novadu ilgtspējīgas attīstības stratēģiju izvērtējums	14
TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA	18
Loma reģionā un sadarbība	19
Apdzīvojuma struktūra un pakalpojumi	21
Satiksme un tehniskā infrastruktūra	24
Funkcionālās telpas	27
Dabas teritoriju telpiskā struktūra	32
Ainaviski vērtīgas un kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas	35
Prioritāri attīstāmās teritorijas	37
IEVIEŠANA UN UZRAUDZĪBA	39
STRATĒGIJAS IZSTRĀDE	41
SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS IZSTRĀDĒ	42

IEVADS

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2036.gadam (turpmāk – Stratēģija) ir Cēsu novada hierarhiski augstākais teritorijas attīstības plānošanas dokuments, kas nosaka pašvaldības vēlamā attīstības virzienu un vadlīnijas tā sasniegšanai.

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģija ir pakārtota Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijai "Latvija 2030", kurā minēts: "Vidzemes attīstības centru funkcionālā tīkla galvenie balsti ir Valmiera kā izglītības, ražošanas un inovāciju centrs un Cēsis kā kultūras un tūrisma centrs." Cēsu novada attīstības redzējums veidots, ņemot vērā dokumentā "Latvija 2030" noteikto, kā arī ņemot vērā administratīvi teritoriālās reformas rezultātus, kur Cēsu novadu patlaban veido Cēsu centrālā administrācija, Līgatnes, Pārgaujas, Priekuļu, Vecpiebalgas, Jaunpiebalgas un Amatas apvienības pārvaldes (iepriekš – novadi), Cēsu pilsēta un Vaives pagasts (Cēsu Centrālā administrācija). Līdz ar teritoriālo reformu, tika uzklausi un ņemti vērā jaunā novada iedzīvotāju viedokļi un analizēti Cēsu novada lielākie izaicinājumi (iedzīvotāju skaita samazināšanās, dažādu profilu darbavietu trūkums,

publiskās telpas labiekārtojums un nodrošināta infrastruktūra, vienmērīga novada attīstība perifērās zonās u.c.) un stiprās puses (novada iedzīvotāji, vēsturiskais un kultūras mantojums, kultūras tūrisma attīstība, zaļā dabas vide u.c.). Cēsu novada attīstības redzējums veidots, lai ikviens novada iedzīvotājs justos piederīgs un tam būtu iespēju ietekmēt un piedalīties novada lēmumpieņemšanas procesos.

Cēsu novada Stratēģijā iespējams iepazīties ar novada ilgtermiņa attīstības redzējumu (vīziju), stratēģiskajiem mērķiem, ilgtermiņā izvirzītajām attīstības prioritātēm un telpiskās attīstības perspektīvu līdz 2036.gadam.

ESOŠĀS SITUĀCIJAS KOPSAVILKUMS

Cēsu novads – jaunizveidots novads, kurā pēc administratīvi teritoriālās reformas apvienoti 7 novadi – katrs ar savu identitāti un vērtībām, veidojot spēcīgu, bagātu un vienotu novadu laimīgai dzīvei. Teritoriāli Cēsu novads ir atgriezies gandrīz tādā veidolā, kāds tas bija pirms 2009.gada administratīvi teritoriālās reformas, iepriekš no 1940.-2009.gadam pastāvēot kā administratīva iedalījuma vienībai - Cēsu rajonam.

Novada teritorija aizņem 2668,2 km², tajos izvietotas 2 pilsētas – Cēsis un Līgatne, kā arī 21 pagasts – Amatas, Drabešu, Nītaures, Skujenes, Zaubes, Vaives, Jaunpiebalgas, Zosēnu, Līgatnes, Raiskuma, Stalbes, Straupes, Liepas, Mārsnēnu, Priekuļu, Veselavas, Dzērbenes, Inešu, Kaives, Taurenas un Vecpiebalgas. Administratīvais novada centrs Cēsis atrodas 87 km attālumā no valsts galvaspilsētas Rīgas, 27 km attālumā no nacionālās nozīmes attīstības centra - Valmieras, 30 km no Siguldas. Salīdzinoši ērtā Rīgas sasniedzamība un novietojums ir veiksmīgi priekšnoteikumi, lai Cēsu novads Rīgas aglomerācijas izaugsmes kontekstā nākotnē kļūtu par aizvien pievilcīgāku dzīvesvietu. Novads atrodas stratēģiski ļoti labā vietā – to šķērso trīs svarīgi transporta koridori – valsts nozīmes autoceļi A2 (Rīga – Sigulda - Igaunijas robeža (Veclaicene)) un A3 (Inčukalna – Valmiera - Igaunijas robeža), kā arī dzelzceļa līnija Rīga – Valga un civilās aviācijas lidlauks "Cēsis".

Papildus pievilcību novadam dod īpaši aizsargājamo dabas teritoriju īpatsvars, kas aizņem 27% no teritorijas, tajā skaitā Gaujas nacionālais parks ar skaisto Gaujas upes senleju, iežiem, alām, meža takām. Daudzie ezeri un upes piesaista tūristus un vietējos iedzīvotājus, kas labprāt pavada laiku dabā aktīvi atpūšoties vai baudot mieru un klusumu.

Viena no lielākajām Cēsu pilsētas un novada vērtībām ir kultūrvēsturiskais mantojums, tā spilgtākās lappuses saistāmas ar viduslaikiem, kad Cēsis bija ne tikai rosīga varenās Hanzas tirdzniecības savienības pilsēta, bet 15. un 16. gs. mijā arī visas Livonijas ordeņvalsts administratīvais centrs. Turpmākajos karos pilsēta gan tika vairākkārt pilnībā nopostīta, tomēr par agrāko laiku godību joprojām liecina varenās pilsdrupas un Sv. Jāņa baznīca Cēsis, kā arī Āraišu ordeņa pilsdrupas, Lielstraupes viduslaiku pils un Dzērbenes pilsmuiža, kas uzcelta viduslaiku pils vietā.

Novadā ir kvalitatīvs un plašs kultūras piedāvājums, kas saglabā katras novada teritorijas īpašo un unikālo veidolu, tomēr kopumā teritorijā vērojama vienota izpratne kultūras attīstības jautājumos. Novada teritorijā ir 234 kultūras iestādes (kultūras un tautas nami), 14 brīvdabas estrādes un 25 bibliotēkas un 310 akreditēti muzeji. Iedzīvotāji aktīvi darbojas amatiermākslas kolektīvos – deju kolektīvi, kori, ansambļi, amatiertheātri, tāpat iespējams apgūt dažādas tradicionālas amatniecības prasmes amatu mājās. Cēsu novadā regulāri uzstājas Latvijā atpazīstami un arī pasaules

slavu guvuši mākslinieki, uzstājoties gan Vidzemes koncertzālē "Cēsis", gan citās novada kultūras norises vietās (t.sk. brīvdabas estrādēs).

Cēsu novada iedzīvotājiem ir labas iespējas iegūt dažāda līmeņa un formas izglītību, jo darbojas 25 pirmsskolas izglītības iestādes, 24 vispārējās izglītības iestādes, vairākas profesionālās izglītības iestādes un augstskolu filiāles, kā arī mācību un interešu centri neformālās un mūžizglītības iegūšanai. Ņemot vērā skolu izvietojumu, viens no novada lielākajiem izaicinājumiem ir nodrošināt efektīvu skolēnu pārvadāšanu no dzīves vietas uz mācību iestādi un atpakaļ, tāpat jādomā par jaunu, profesionāli pedagoģu piesaisti.

Ņemot vērā novada atrašanās vietu un satiksmes ceļus, ir potenciāls veiksmīgai uzņēmējdarbībai. Uz 01.01.2021. novadā reģistrēti 4564 aktīvi uzņēmumi. Šobrīd aktīvā uzņēmējdarbība lielā mērā balstās uz mežu un lauksaimniecības zemju izmantošanu, pārstrādes rūpniecību, kā arī vairumtirdzniecību un mazumtirdzniecību. Lauksaimniecībā izmantojamo zemju (LIZ) platības veido 91 228 ha jeb 31% no kopējās novada teritorijas, bet meža zemju platība 146 983 ha. Lielākais izaicinājums ir ceļu infrastruktūra, nepieciešams turpināt mērķtiecīgu investīciju ieguldīšanu ceļu kvalitātes uzlabošanai – atjaunošanai, pārbūvei un ikdienas uzturēšanai, jo to kvalitāte ir viens no būtiskākajiem argumentiem, piesaistot uzņēmējus teritorijās ārpus attīstītajām vietām.

Veselības aprūpes pakalpojumus Cēsu novadā nodrošina pašvaldības SIA "Cēsu klīnika", ģimenes ārstu prakses un privātprakses sniedzot dažādus medicīniskus pakalpojumus. SIA "Cēsu klīnika" ir 24 stundu neatliekamās palīdzības lokālā daudzprofilu slimnīca, kura kā patstāvīga kapitālsabiedrība darbojas kopš 2010.gada 1.janvāra, kad tā pārņēma visu labo pieredzi un tradīcijas no pašvaldības aģentūras "Cēsu rajona slimnīca". Notiek preventīvi pasākumi veselības uzlabošanai - tiek īstenoti veselības veicināšanas un slimību profilakses projekti, kuru ietvaros iekļautas fiziskās aktivitātes dažādām mērķauditorijām. Novadā ir plašas iespējas, lai nodarbotos ar fiziskajām aktivitātēm gan profesionālā, gan hobbija līmenī. Par sociālo palīdzību un pakalpojumu nodrošināšanu atbildīgs ir Sociālais dienests, kas izveidots ar mērķi palīdzēt un nodrošināt konsultāciju iespējas iedzīvotājiem. Visā novada teritorijā tiek attīstīts vienmērīgs sociālo pakalpojumu nodrošinājuma tīkls, kas rūpējas par atbilstošu sociālo pakalpojumu un atbalsta veidu sniegšanu dažādām personu grupām.

STRATĒGISKĀ DAĻA

Ilgtspējīga attīstības stratēģijas redzējums tiek veidots nākamajiem 15 gadiem – tas ir laika periods, kurā iespējams izvirzīt ambiciozus mērķus un sasniegt būtiskus izaugsmes rezultātus, taču vienlaikus, tas ir laika periods, kurā pastāv daudz iepriekš neidentificējamo risku. Par šādu iepriekš neparedzamu risku var definēt COVID-19 izplatību 2019.gada nogalē, kas tieši ir ietekmējusi visas pasaules rītējumu gan 2020.gadā, kā arī 2021.gadā. Tiek lēsts, ka COVID-19 pandēmijas sekas pasaule izjutīs vēl vismaz līdz 2025.gadam gan ekonomiski, gan sociāli. Arī 2022.gadā esošā ģeopolitiskā situācija Eiropā skaidri norāda, ka pasaulē aizvien ir daudz politisku un ekonomisku risku, kas šobrīd tiešāk nekā jebkad iepriekš vēsturē ietekmē arī ikdienu lokāli. Globalizācijas procesa rezultātā mēs aizvien vairāk esam atkarīgi no notiekošā citviet pasaulē. Cēsu novada mērķis ir savlaicīgi definēt jaunus izaicinājumus un to risinājumus, kā arī strādāt pie jautājumiem, kas ilgstoši ir bijuši attīstības dienaskārtībā. Līdz ar to, tiek definēti tādi rīcības virzieni un veicamās darbības, kuras būs aktuālas visā stratēģijas darbības periodā līdz 2036.gadam, neatkarīgi no iespējamajiem attīstības virzieniem valstiskā vai pasaules līmenī.

ATTĪSTĪBAS VĪZIJA

" Cēsu novads - vieta iespējām! "

Cēsu novads pievelk darītājus, kuri tiecas pēc izaugsmes. Tā ir vieta, kas ikvienam ļauj pacelties augstāk – gan Vidzemes augstienes reljefā, gan ticībā saviem un novada iedzīvotāju spēkiem.

Cēsu novads ir vieta iespēju īstenošanai!

Pašvaldība spēj palīdzēt ikvienam iedzīvotājam radīt pasaules mainošas idejas un izmantot pasaules idejas, īstenojot pārmaiņas savā novadā – gan realizējot inovācijas izglītībā, gan unikālus nekustamo īpašumu projektus, gan visdažādākās idejas novada attīstībai. Neraugoties uz to, ka Cēsu novads ir viens no lielākajiem novadiem Latvijā, pašvaldība spēj nodrošināt individuālu un personalizētu pieeju gan esošajiem, gan topošajiem novadniekiem, skolēniem un skolotājiem, mediķiem un uzņēmējiem, karavīriem un māksliniekiem.

Tā ir mūsu vienkārša, bet konkrēta pārliecība, ar kuru veidojam Cēsu novadu par vietu iespējām. Jo tiekšanās pēc arvien jaunām virsotnēm ir ceļš nevis galamērķis. Un esam droši – ja pievienosieties mums šajā ceļā, Jūsu nākotnes "es" pateiks Jums paldies!

Tādējādi Cēsu novada pamatvērtība ir cilvēks un viņa labvēlība. Cēsis izvirza mērķus, lai veidotu apstākļus iedzīvotāju vēlmju īstenošanai, radot augstu dzīves vietas kvalitāti. Izveidoto apstākļu kopums veicina iedzīvotāju piesaisti novada teritorijā.

Cēsu novada ilgtspējīgas stratēģijas centrā ir prātīga novada attīstība tās iedzīvotājiem un ikvienam, kas vēlas kļūt par daļu no tā, 2036. gadā Cēsu novads ir vieta, kas:

- ♦ orientējas uz cilvēka labklājību un labsajūtu;

- ♦ rada un praktizē videi draudzīgas dzīves apstākļus;
- ♦ ir gan starptautiski, gan nacionāli, gan reģionāli atpazīstams kultūras iespēju un radošo industriju centrs;
- ♦ ir piesaistījis un turpina piesaistīt inovatīvus ražošanas un pakalpojuma uzņēmumus, radot jaunas darba vietas.

Visi faktori kopā veido augstu dzīves kvalitāti, kas ir stratēģijas horizontālā prioritāte, kas ietekmē visu nozaru attīstības uzstādījumus.

Cēsu novada lielāka priekšrocība ir tā daudzveidība – tas ir **ekonomiski aktīvs reģionālais nozīmes centrs**, gan pakalpojumu, gan ražošanas, kā arī kultūras jomās, tā ir mājvieta inovatīviem, sociāliem un zaļiem uzņēmumiem, kā arī starptautisks tūrisma galamērķis. Novada dažādība kalpo kā priekšnoteikums pievilcīgai dzīves vietai, kurā ir iespēja indivīdam attīstīties ikvienā dzīves jomā.

Cēsu novadā ir stabils iedzīvotāju skaits un arvien vairāk iedzīvotāju par savu mājvietu izvēlas saukt Cēsu novadu, jo tajā ir pieejami kvalitatīvi pakalpojumi – izglītības iespējas gan pamata un vidējās izglītības iegūšanai, kā arī augstākās izglītības iespējas, novadā ir plaši pieejams sociālais atbalsts, pašvaldības sniegtie pakalpojumi ir iedzīvotājiem pieejami novada attīstības centros, kā arī digitālajā vidē.

Vidzeme ir talantīgus un darbīgus cilvēkus piesaistošs, labi savienots, iekšēji integrēts un drošs reģions, kas spēj elastīgi piemēroties izaicinājumiem, ir konkurētspējīgs un tiecas uz

izcilību noteiktās reģiona viedās specializācijas jomās.

Latvija 2030.gadā ir plaukstoša aktīvu un atbildīgu pilsoņu valsts. Nācīgas stiprums sakņosies mantotajās, iepazītajās un jaunradītajās kultūras un garīgajās vērtībās, latviešu valodas bagātībā un citu valodu zināšanās. Tas vienos sabiedrību jaunu, daudzveidīgu un neatkārtojamo vērtību radīšanai ekonomikā, zinātnē un kultūrā, kuras novērtēs, pazīs un cienīs arī ārpus Latvijas. Pilsētu un lauku partnerība nodrošinās augstu dzīves kvalitāti visā Latvijas teritorijā. Latvija – mūsu mājas - zaļa un sakopta, radoša un ērti sasniedzama vieta pasaules telpā, par kuras ilgtspējīgu attīstību mēs esam atbildīgi nākamo paaudžu priekšā.

Cēsu novada stratēģiskie mērķi atbilst nacionāla un reģionāla līmeņa plāniem, iekļaujoties gan Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijas, gan Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030.gadam mērķos.

CĒSU NOVADA PRIEKŠNOTEIKUMI VEIKSMĪGAI ATTĪSTĪBAI

Cēsu novada centrālais attīstības dzinulis ir cilvēks un tā mijiedarbība ar apkārtējo vidi – ekonomiskās iespējas un labklājība, sociālā drošība, iesaistīšanās iespējas, uzlabojot savu un apkārtējo dzīvi, iespēja darboties kultūras jomās un baudīt augstākās raudzes mākslu, kā arī draudzīga, zaļa un pieejama vide ikvienam cilvēkam, kas dzīvo vai viesojas Cēsu novadā.

Ekonomiskās iespējas un pakalpojumu pieejamība:

- ♦ Cēsu novadā iedzīvotājiem ir iespēja strādāt gan ražošanas, gan pakalpojumu jomās visā novada teritorijā.
- ♦ Iedzīvotājiem ir izveidota labvēlīga uzņēmējdarbības vide, lai tas attīstītu savu biznesa modeli.
- ♦ Cēsu novada iedzīvotājam ir iespēja dzīvot pilnvērtīgu dzīvi, jo tam ir nodrošināta dažāda pakalpojumu pieejamība.

Sociālā drošība, labklājība un iesaistīšanās iespēja:

- ♦ Cēsu novadā iedzīvotājiem ir pieejama kvalitatīva pamata un vidējā izglītība, kā arī ir iespējams iegūt augstāko izglītību.
- ♦ Novada iedzīvotājs jūtas drošs savā dzīvesvietā, un tam tiek garantēta sociālā drošība.
- ♦ Ikvienam ir iespēja mainīt un ietekmēt savu un apkārtējo dzīvi, būt pilsoniski aktīvam, izjust piederības un kopienas sajūtu, kas atbalsta un sekmē līdzdarbošanos gan pašvaldības projektos, gan realizējot savas iniciatīvas caur līdzdalības budžetu.

Kultūras piedāvājums, kultūras mantojums un kultūras radīšana:

- ♦ Cēsu novadam ir unikāls un daudzveidīgs kultūras piedāvājums – sākot ar vietējo talantu piedāvāto kultūras saturu, nacionāla mēroga zvaigžņu regulāra uzstāšanās dažādās novada attīstības centros, kā arī starptautisku grandu piesaiste plaši

pazīstamos kultūras festivālos.

- ♦ Cēsu novada kultūrvēsturiskais mantojuma dažādība atzīmē novadu gan vietējā, gan pasaules mēroga kartē, veicinot vietas atpazīstamību, kā arī mudinot mantojuma vērtības glabāt un rūpēties par tām.
- ♦ Novadā ir nodrošināta iespēja attīstīt un pilnveidot savus talantus amatiermākslas organizācijas un kolektīvos no visdažādākajiem žanriem – teātris, koris, orķestris, dejas, mūzikas ansamblī un citi kolektīvi, kas aktīvi darbojas sava talanta daudzīnāšanā.

Draudzīga, zaļa un pieejama vide:

- ♦ Cēsu novada prioritāte ir veidot iekļaujošu sabiedrību, kuras vērtība ir jebkura gada gājuma cilvēks, līdz ar to, mēs veidojam vidi, kurā ir ikvienam piemērota un pieejama.
- ♦ Daļa no Cēsu novada identitātes daba, tāpēc zaļa dzīvesveida praktizēšana ir viens no novada dzinulītiem, kas ļauj saglabāt unikālo dabas daudzveidību un bagātību, veicinot zaļu uzņēmējdarbību, kā arī domājot par dabas vērtību saglabāšanu un aizsardzību.

STRATĒGISKIE MĒRĶI UN ILGTERMIŅA PRIORITĀTES

Vīzijas sasniegšanai Stratēģijā noteikti novada Stratēģiskie mērķi (turpmāk - SM), kas ir Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības galvenie stūrakmeņi ilgtermiņā. Mērķi noteikti, lai vairotu novada iedzīvotāju labklājību un dzīves kvalitātes uzlabošanu, tādējādi sekmējot novada konkurētspējas paaugstināšanu.

SM1 - Inovācija uz resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide

Mērķis paredz ilgtspējīgu novada resursu izmantošanu inovatīvu uzņēmējdarbības aktivitāšu veicināšanā. Cēsu novadam ir skaidrs tā pozicionējums, kas piesaista reģionāla un starptautiska mēroga investīcijas, saglabājot novada vērtības un virzību uz klimatneitrālu uzņēmējdarbības vidi. Novadā attīstās plaša spektra ražotnes un pakalpojumu sniegšanas uzņēmumi, īpaši uzplaukst uzņēmumi novada ekonomiskās specializācijas jomās, nodrošinot iespējas ikvienam Cēsu novada iedzīvotājam realizēt savu potenciālu uzņēmumu radīšanā. Sekmējot jauniešu iesaisti uzņēmējdarbībā tiek rīkoti pulcēšanās un tehnoloģiju maratonu pasākumi, kuros tiekas, pieredzē un idejās dalās dažādu jomu speciālisti, kas veicina tālāku un inovatīvu uzņēmējdarbību. Novadā ir pieejama kvalitatīva uzņēmējdarbības infrastruktūra un resursi zinātnes un pētniecības potenciāla integrēšanai uzņēmējdarbībā.

IP 1 Efektīva uzņēmējdarbības ekosistēmas veidošana un jaunu darba vietu radīšana

Cēsu novadā tiek sekmēta ekonomikas un uzņēmējdarbības nozaru pārkārtošanās, transformācija un pāreja uz zaļo ekonomiku. Īpaša loma tiek pievērsta inovācijām, P&A (Pētniecība un Attīstība) projektu īstenošanai, mērķtiecīgai virzībai un procesa modernizēšanai. Novada uzņēmēji izprot inovāciju nozīmīgumu un nepieciešamību videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanā, pretendējot uz finanšu resursu piesaisti. Uzņēmējiem tiek stiprināta iekšējā inovāciju kapacitāte, kas ir vērstas uz efektīvāku darbības nodrošināšanu un resursu ilgtspēju. Novadā tiek īstenoti inovatīvi pētniecības projekti. Publiskā pārvalde, pašvaldība, demonstrē izpratni par inovāciju nepieciešamību un iespēju robežās modernizē savus pakalpojumus, veidojot mūsdienīgu un efektīvu pārvaldību.

Cēsu novadā ir radīta tehniskā infrastruktūra un ir pieejams intelektuālais resurss, kas veicina augstas pievienotās vērtības produktu un pakalpojumu rašanos. Tiek sekmēta sadarbība starp dažādām ieinteresētajām pusēm, lai veicinātu uzņēmējdarbības attīstību, tiecoties uz arvien augstākiem rezultātiem, kas dod pienesumu vietējai ekonomikai un demonstrē inovāciju potenciālu. Vietējie resursi veido pamatu uzņēmējdarbības tālākai attīstībai, kuras atbalstam tiek izmantots novadā pieejamais zinātnes un pētniecības resurss. Līdztekus jaunu tehnoloģiju ieviešanā, ir saglabātas novadā raksturīgās amatniecības prasmes, turpinot kopt gadsimtiem ilgas tradīcijas, kas veido novada atpazīstamību.

SM2 - Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte

Plaša un kvalitatīva pakalpojumu un resursu pieejamība iedzīvotāju nepieciešamo vajadzību apmierināšanai, tādējādi gādājot dzīves kvalitātes paaugstināšanu visu vecumu cilvēkiem saiknē ar laba veselības stāvokļa saglabāšanu un darbotiespējīga mūža pagarināšanu, ar cilvēka garīgo un fizisko aktivitāti, ar iedziļināšanos jautājumos par sociālās vides dzīvesveidu, par saskarsmes kultūras lomu cilvēku garīgās veselības stāvokli.

Nodrošinātas daudzveidīgas nodarbinātības, izglītības, kultūras, sporta un sabiedriskās dzīves iespējas gan pilsētās, gan lauku telpā, pieejami kvalitatīvi veselības aprūpes un sociālās aprūpes pakalpojumi, kvalitatīvi mājokļi, labiekārtota publiskā telpa un pievilcīga dzīves vide ir noteicošie dzīves kvalitātes faktori. Iespēja iegūt kvalitatīvu izglītību, mūžizglītības piedāvājums un sevis pilnveidošanas iespējas ir veids, kā uzlabot dzīves kvalitāti un būt atbildīgam par notiekošo sev apkārt - rosinot pilsonisko aktivitāti, identificējot sabiedrības vajadzības un uz tām balstot kopienas attīstību, kas sniedz piederības sajūtu un paaugstina individuālo atbildību par apkārt notiekošo.

Cilvēku dzīves kvalitāte, līdz ar darba vietu pieejamības un ienākumu gūšanas iespējām ir noteicošākais dzīves vietas izvēli ietekmējošais faktors. Lai nodrošinātu vienmērīgu novada apdzīvotību, līdzās pakalpojumu pieejamībai, būtisks aspekts ir arī iedzīvotāju ikdienas mobilitāte, kas nodrošināma, attīstot un uzturot ceļu infrastruktūru un nodrošinot sabiedriskā transporta pieejamību novada centra un citu apdzīvotu vietu sasniedzamībai.

IP 2 Uz klientu orientēta augstas kvalitātes pārvaldība un inovatīvām idejām apveltīta pašvaldība

Pašvaldības darbībā tiek nodrošināts labas pārvaldības process, kas balstās uz atklātību, sabiedrības līdzdalību, atbildību sabiedrības priekšā par sasniegto, ētisku rīcību, taisnīgiem un pārdomātiem lēmumiem. Tiek nodrošināta atvērta pārvaldes struktūra un iedzīvotāju iesaistīšanās pārvaldes procesā. Tiek efektīvi veidotas un lietderīgi ieviestas pašvaldības rīcībpolitikas. Pašvaldība ne tikai nodrošina kvalitatīvus pakalpojumus (t.sk. digitālā vidē) un veido labas attiecības ar privātpersonām, uzņēmējiem, sabiedrību kopumā, bet arī meklē inovatīvus risinājumus pakalpojumu uzlabošanai, jauninājumu ieviešanai,

sadarbības un sociālā dialoga formu uzlabošanai.

Novadā dzīves vide un infrastruktūra nodrošina iedzīvotājiem sociāli atbalstošu vidi, ērtu, drošu un labiekārtotu dzīves telpu, kas ir pieejama ikvienam. Iedzīvotājiem ir kvalitatīva un mājīga dzīves telpa, kurā mācīties, strādāt, daudzpusīgi pilnveidot zināšanas, iesaistīties dažādās sabiedriskās aktivitātēs un kultūras pasākumos. Tā ir vieta, kurā pieaug iedzīvotāju skaits, pieejamas darbavietas, tiek sakārtota infrastruktūra, ir iespēja pilnveidoties un attīstīties. Tā ir droša vieta veidot ģimeni, audzināt bērnus un aktīvi iesaistīties dažādās aktivitātēs. Iedzīvotājs apzinās savu piederību novadam. Pievilcīgas un attīstītas vides veidošana ir viens no iedzīvotāju motivēšanas instrumentiem un piesaisti dzīvot, strādāt un pilnveidoties Cēsu novadā.

SM3 - Atpazīstama kultūras un tūrisma vieta Eiropas mērogā

Pašvaldības un iedzīvotāju sadarbības rezultātā Cēsis kļūst par nozīmīgu galamērķi kultūras un mākslas cienītājiem ne tikai reģionālā un nacionālā mērogā, bet arī starptautiski. Novadā tiek attīstīts kvalitatīvs kultūras piedāvājums visa gada garumā dažādām mērķa grupām. Tūrisma nozare balstās kultūrvēsturiskā mantojuma un inovāciju mijiedarbībā. Novada iedzīvotājiem un viesiem ik gadu ir iespējams apmeklēt starptautiskus mūzikas un mākslas festivālus, koncertus, plenērus, radošo industriju vasaras skolas un citus augstvērtīgus kultūras pasākumus. Cēsu daudzveidīgā kultūrvidē piesaista arvien jaunus radošus cilvēkus, kas veido unikālu un mūsdienīgu kopienu, kas iezīmē novadu kā nozīmīgu kultūras centru Eiropas mērogā.

IP 3 Konkurētspējīga novada identitāte, kas balstīta radošajās, kultūras un tūrisma industrijās

Saglabātais materiālais un nemateriālais kultūras mantojums ar savām unikālajām vērtībām veido pamatu augstai nacionālai pašapziņai un novada identitātei. Novada plašais un saturā daudzveidīgais kultūras piedāvājums uzrunā gan vietējās kopienas iedzīvotājus, gan ārvalstu viesus. Radošo industriju attīstība veicina jaunu mākslinieku piesaisti un radošā potenciāla pieaugumu. Tūrisma industrija balstās laikmetīgā un daudzpusīgā piedāvājumā.

SM4 - Videi draudzīgs, ilgtspējīgs un klimatneitrāls novads

Cēsu novada attīstība balstīta uz gudru un ilgtspējīgu saimniekošanu, kas sekmē dabas vērtību unikalitātes un daudzveidības saglabāšanu. Energoresursu ieguvē un transporta jomā tiek izmantoti atjaunojamie dabas resursi. Uzņēmējdarbība ir balstīta uz ilgtspējīgu un klimatneitrālu tehnoloģiju lietošanu. Novada iedzīvotāji ir izglītoti dabas resursu taupīšanas un vides aizsardzības jomā un dzīvo harmoniskā dabai draudzīgā vidē.

IP 4 Efektīva un ilgtspējīga esošā novada resursu izmantošana un dabas vides saglabāšana

Novada dabas resursi – lauksaimniecības zemes, meži, ūdeņi, derīgie izrakteņi, ir novada bagātība. Dabas vērtību saglabāšana un aizsardzība ir horizontāla attīstības prioritāte, kas ir saimnieciskās darbības pamātā visās jomās. Novada ekonomisko izaugsmi virza ilgtspējīga saimnieciskā darbība, kas balstīta prioritāri uz vietējo resursu efektīvu izmantošanu un sadarbību vietējo ražotāju un pakalpojumu sniedzēju starpā.

Pašvaldība mērķtiecīgi iesaistās Eiropas zaļā kursa īstenošanā, kura mērķi ir pielāgošanās klimata pārmaiņām, klimatneitralitāte, veselīgi ūdeņi, augsne un pārtika. Pašvaldība savā darbībā ievēro zaļā kursa pamatnostādnes un sniedz atbalstu iedzīvotājiem un uzņēmējiem to pielietošanā.

SM5 - Augsta iedzīvotāju digitālā prātība un ekonomikas digitālā transformācija

Mērķis ir pašvaldībā attīstīt digitālos pakalpojumus, kas nepieciešami iedzīvotājiem un uzņēmumiem, vienlaikus veicinot sabiedrības digitālo spēju un prasmju attīstību. Cēsu novada teritorijā kopumā ir pieejama platjoslas jeb ļoti augstas veiktspējas tīklu "pēdējās jūdzes" infrastruktūra un palielinās iedzīvotāju skaits, kas izmanto e-pakalpojumus, kā arī uzņēmumi arvien vairāk savā darbībā izmanto digitālos risinājumus. Digitalizācija tiek veikta kā caurviju process dažādās nozarēs un jomās – īpaši inovācija un zinātne, izglītība, veselības aprūpe, iekļaujoša sabiedrība un darba tirgus, infrastruktūra, drošība, vide un enerģētika. Komunikāciju tīkla attīstība veicina arī attālināta darba iespējas un visa novada vienmērīgāku apdzīvotību.

IP 5 Pašvaldības veicināta digitālās transformācijas pārvaldība

Pieaug uzņēmēju spējas un interese adaptēt jaunās tehnoloģijas, informatīvu atbalsta pasākumu rezultātā paaugstinās uzņēmumu motivācija un digitālās prasmes, izpratne par digitālajiem risinājumiem un to finansiālo ietekmi, tai skaitā izmaksām un atbalsta finansējumu digitālo rīku ieviešanā. Izmantojot IKT, uzņēmējdarbībā tiek sekmēta darba produktivitāte un resursu ekonomija, kas veicina ekonomisko un sociālo transformāciju.

Iedzīvotājiem ir pieejamas iespējas vidēja un augsta līmeņa tehnoloģiju prasmju attīstībai, tai skaitā, publiski ir pieejama arī atbilstoša infrastruktūra. Īpaši tiek atbalstīta skolēnu un jauniešu digitālā jaunrade, nodrošinot arī iespējas zināšanu tūlītējai pielietošanai. Senioriem tiek nodrošināta mūžizglītība un visām iedzīvotāju grupām tiek paaugstināts digitālo prasmju kopums, tai skaitā, zināšanas par e-pakalpojumiem un kiberdrošību.

NOVADA EKONOMISKĀ SPECIALIZĀCIJA UN VIEDĀS SPECIALIZĀCIJAS JOMAS

Apvienotā Cēsu novada daudzveidīgā ekonomiskā specializācija aptver esošās spēcīgākās nozares novadā un atspoguļo ekonomiskās attīstības virzienus nākotnē.

Augstas pievienotās vērtības koksnes izstrādājumi

- ♦ Iespējas attīstīt augstas pievienotās vērtības produkcijas ražošanu, veicināt nišas produktu tapšanu (eko koka moduļu mājas, spēļu laukumi, mēbeles, rotaļlietas, apdares materiālus, logus)
- ♦ Nozari veicinoši faktori – resursu un darbaspēka pieejamība, profesionālās mācību programmas pieejamība kokapstrādes un dizaina jomās

Labās prakses piemēri: SIA "Staļi" (koka durvju, logu, apkures granulu ražošana), SIA "Wendi Toys" (bērnu rotaļlaukumi), SIA "Wenden Furniture" Jaunpiebalgā, SIA "EKJU" (dārza mēbeles) un SIA "Dores fabrika" (koka ēku ražošana) Ieriķos un SIA "Wendi Modular" (moduļu mazēkas) Priekuļos, SIA "STRAUBEK FURNITURE" Stalbē (koka mēbeļu ražošana)

Būvmateriālu izejvielu ieguve un produkcijas ražošana

- ♦ Derīgo izrakteņu ieguves perspektīvā attīstība, jo novada teritorijas zemes dziļās atrodas stikla smiltis (kvarca) krājumi, māla krājumi.

Labās prakses piemēri: SIA "Lode" Liepā – lielākais keramisko būvmateriālu ražotājs Baltijas valstīs (eksports uz Poliju, Vāciju). Produkti tiek ražoti no Latvijā iegūta derīgā izrakteņa - māla. SIA "Vidzemes Betons" Priekuļos – betona ražotne.

Veselīgas pārtikas un dzērienu ražošana

- ♦ Plašāk pārstāvētās nozares - piena un gaļas lopkopība, graudu, dārzeņu audzēšana; potenciāls attīstīt bioloģiskās saimniecības, GNP teritorijas kā bioreģiona attīstība;
- ♦ Alus ražošanas tradīcijas – novadā atrodas vairāki alus un dzērienu ražošanas uzņēmumi, kā arī attīstās mazākas alus darītavas;
- ♦ Nozari veicinoši faktori – Agrolesursu un ekonomikas institūta (AREI) bioekonomikas un laukaugu selekcijas institūta pētniecības centrs Priekuļos, "Vides risinājumu institūts", darbaspēka pieejamība, profesionālās mācību programmas pieejamība (augkopības tehnikas, pavārs).

Labās prakses piemēri: Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts (laukaugu, kartupeļu, zālāju sēklu selekcija); piensaimnieku kooperatīvā sabiedrība "Straupe", LPKS "Piebalga", LPKS "Zaļais grozs" (bioloģiskā lauksaimniecība), SIA "Gaižēni" (cūkkopība un augkopība), "Cēsu alus" – lielākā Latvijā ražojamā alus darītava, SIA "Piebalgas alus" Jaunpiebalgā, SIA "Wenden Brewery" un "Trimpus Craft Brewery" Cēsīs, ZS "Kliģēni" Cēsīs (dārzeņu audzēšana).

Rekreācija un ilgtspējīgs tūrisms

- ♦ Mākslas un kultūras pasākumu tūrisms: ikgadējais Cēsu Mākslas festivāls, Cēsu koncertzāle kā tūrisma piesaistes enkurs, sarunu festivāls "Lampa" u.c.
- ♦ Dabas tūrisms un rekreācija: Gaujas Nacionālā parka Tūrisma klasteris, attīstības potenciāls – upju tūrisms un laivošanas attīstība, atpūtas un brīvdienu māju attīstība novada retāk apdzīvotajās teritorijās;
- ♦ Sporta tūrisms: slēpošanas un biatlona komplekss "Priekuļi" Cēsīs, Žagarkalna un Ozolkalna kalnu slēpošanas kompleksi.
- ♦ Kultūras mantojuma, muižu un piļu tūrisms: Cēsu vecpilsēta, Līgatnes papīrfabrikas ciemats, Straupes pils, Ungurmuiža u.c.

Kultūra un radošās industrijas

- ♦ Radošās industrijas: dizains, amatniecība, video un foto māksla, mode, mūzika, rakstniecība, reklāma. Kultūras industrija: Vidzemes reģionālā koncertzāle "Cēsis", Viduslaiku pils komplekss, Ruckas mākslas rezidenču centrs, koprades telpas u.c.
- ♦ Radošo industriju nozares attīstību veicinoši faktori – profesionālās izglītības iespējas (apgārību, produktu dizainera asistents, arhitektūras tehniķis), koprades mājas "Skola 6" un topošā kvartāla "Rainis" attīstība.
- ♦ Kultūras industriju nozares attīstību veicinoši faktori – profesionālās mūzikas izglītības iegūšanas iespējas Cēsīs, amatierkolektīvu darbība visā novada teritorijā.

Rehabilitācija un veselības aprūpes pakalpojumi

Līgatnes rehabilitācijas centra, kas ir vienīgais šāda līmeņa pakalpojumu sniedzējs Vidzemē, tālāka attīstība.

Kūrorta un veselības tūrisma pakalpojumu attīstība Cēsu pilsētas funkcionālajā telpā "Kūrorts" Ciruļišos.

Biomases izmantošana ķīmiskajai pārstrādei un enerģijai

Atkritumu pārstrāde un biogāzes ražošana SIA ZAAO CSA poligonā "Daibe".

Informācijas un komunikāciju tehnoloģijas

- ♦ Informāciju tehnoloģiju attīstību novadā veicinās gan nozares uzņēmumu piesaiste, gan attālināta darba iespēju veicināšana, sekmējot cilvēku palikšanu Cēsu novadā.
- ♦ Informācijas tehnoloģiju nozares attīstību veicinoši faktori: augstākās izglītības iespējas RTU Cēsu studiju un zinātnes centrā, Cēsu Digitālā centra darbība izglītības jomā.

Cēsu Digitālais centrs ir Cēsu novada pašvaldības dibināts nodibinājums ar mērķi veikt sabiedriskā labuma darbību: veidot Cēsu novadu par viedo tehnoloģiju centru, pilnveidojot

sabiedrības digitālās zināšanas sabiedrībā, ieviešot digitālos rīkus publiskā pārvaldē un piesaistot informācijas tehnoloģiju uzņēmumus un talantus.

Labās prakses piemēri: "Draugiem Group" uzņēmuma "Printful" Cēsu birojs, koprades mājas Skola6 iespējas attālinātā darba veicējiem, koprades telpa Skujenes pagasta pārvaldes ēkā.

Viedā specializācija ir stratēģiska pieeja ekonomikas attīstībai, attīstot pētniecību un inovācijas vietējā biznesa vajadzībām, ar nolūku veicināt inovāciju un produktivitātes pieaugumu jomās, kur reģionam ir konkurētspējīgas priekšrocības un inovāciju potenciāls (VPR Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030).

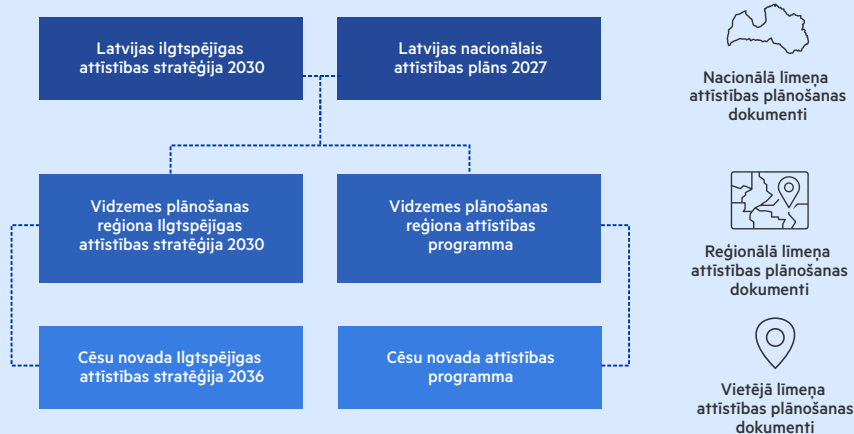
No Vidzemes viedās specializācijas jomām Cēsu novada ekonomiskā specializācija paredz prioritāri attīstīt šīs jomas:

- ♦ Tehnoloģiju un eksporta ietilpīga ilgtspējīga kokapstrāde, iekļaujot mēbeļu ražošanu;
- ♦ Tehnoloģiju un eksporta ietilpīgas ilgtspējīgas pārtikas un dzērienu ražošana;
- ♦ Tehnoloģiju un eksporta ietilpīga ilgtspējīga lauksaimniecība, iekļaujot lopkopību;
- ♦ Tehnoloģiju un eksporta ietilpīga ilgtspējīga veselības rehabilitācija un aprūpe;
- ♦ Tehnoloģiju un eksporta ietilpīga ilgtspējīga atjaunojamo resursu enerģijas ražošana.

PLĀNOŠANAS DOKUMENTU IETVARŠ

Attēls Nr. 1. Plānošanas dokumentu hierarhija

Atbilstoši pieņemtajai praksei, attīstības dokumentus plāno ilgtermiņā (līdz 25 gadiem), vidējā termiņā (līdz septiņiem gadiem) un īstermiņā (līdz trīs gadiem) – nacionālā, reģionālā un vietējā mērogā. Izstrādājot Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022.-2036.gadam un tās uzstādījumus, ir ievērots pēctecības un savstarpējās saskaņotības princips ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģijā "Latvija 2030" un Vidzemes plānošanas reģiona attīstības plānošanas dokumentos noteiktajiem attīstības

mērķiem un prioritātēm ("Vidzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2021-2027" un "Vidzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030"). Tā ir saskaņota ar visām Cēsu jaunveidojamā novada sastādošajām teritorijām – Amatas, Priekuļu, Pārgaujas, Vecpiebalgas, Jaunpiebalgas, Līgatnes apvienības pārvaldes un Cēsu Centrālā administrācija (Cēsu pilsēta un Vaives pagasts.

LIKUMISKAIS IETVARŠ

Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2036.gadam tika sagatavota, ievērojot šādus normatīvos aktus:

- ♦ Attīstības plānošanas sistēmas likums jeb APSL, kas tika pieņemts 2008.gadā;
- ♦ Teritorijas attīstības plānošanas likums jeb TAPL, kas tika pieņemts 2011.gadā;
- ♦ Ministru kabineta 14.10.2014. noteikumi Nr.628 "Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem";
- ♦ Ministru kabineta 25.08.2009. noteikumi Nr.970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā".

Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2036.gadam pēc Teritorijas attīstības plānošanas likuma var tikt definēta kā vietēja līmeņa attīstības plānošanas dokuments, kura uzbūve un tajā iekļautā informācija tiek balstīta uz TAPL 3.pantā iekļautajām astoņiem attīstības plānošanas dokumentu principiem:

Ilgtspējības princips — teritorijas attīstību plāno, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību;

Pēctecības princips — jaunus teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi;

Vienlīdzīgu iespēju princips — nozaru un teritoriālās, kā arī privātpersonu un sabiedrības intereses tiek vērtētas kopsakarībā ar mērķi veicināt attiecīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību;

Nepārtrauktības princips — teritorijas attīstību plāno nepārtraukti, elastīgi un cikliski, uzraugot šo procesu un izvērtējot jaunāko informāciju, zināšanas, vajadzības un iespējamās risinājumus;

Atklātības princips — teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē iesaista sabiedrību un nodrošina informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātumu;

Integrētas pieejas princips — ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti tiek saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses tiek koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes tiek saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi;

Daudzveidības princips — teritorijas attīstību plāno, ņemot vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību;

Savstarpējās saskaņotības princips — teritorijas attīstības plānošanas dokumentus izstrādā, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

SASKAŅOTĪBA UN PĒCTECĪBA

LATVIJAS NACIONĀLAIS ATTĪSTĪBAS PLĀNS 2021.-2027.GADAM JEB NAP 2027

"NAP 2027" ir paredzētas vairākas prioritātes, kas turpina NAP2020 aizsāktās aktivitātes, tā nodrošinot pēctecību, vērsot uzmanību šādam prioritātēm:

- ♦ Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki, kas iekļauj sabiedrības veselības, veselības aprūpes, sociālās iekļaušanas un demogrāfijas jautājumus.
- ♦ Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei, kas fokusējās uz kvalitatīvu izglītību mūža garumā un zinātnes attīstību.
- ♦ Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība, kas iekļauj inovācijas un digitālo ekonomiku, cienīgu darbu un ienākumus,

uzņēmumu konkurētspēju, veidojot uzkrājumus nākotnei.

- ♦ Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība ir saistīta ar dabas un vides ilgtspējīgu izmantošanu, sabalansētu apdzīvojuma struktūru, pakalpojumu un mājokļu pieejamību.
- ♦ Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei kā nosacījums stiprām kopienām, nacionālai pašapziņai un stiprai pilsoniskai sabiedrībai.
- ♦ Vienota, droša un atvērta sabiedrība iekļauj sabiedrības drošības jautājumus, tiesiskumu un līdzdalību lēmumu pieņemšanā.

Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2036.gadam ir veidota saskaņā ar Latvija 2030 noteiktajiem virzieniem un prioritātēm, kur NAP ir Latvijas hierarhiski augstākais vidēja termiņa plānošanas dokuments.

Tabula Nr.1. Cēsu novada IAS stratēģisko mērķu un ilgtermiņa prioritāšu salīdzinājums ar Latvija 2030 ilgtermiņa prioritātēm

"LATVIJA 2030" PRIORITĀTE ATBILSTOŠIE CĒSU NOVADA IAS 2022-2036 STRATĒĢISKIE UZSTĀDĪJUMI

1. KULTŪRAS Telpas attīstība	SM3 Atpazīstama kultūras norišu vieta Eiropas mērogā -> IP3.1 Konkurētspējīga novada identitāte, kas balstīta radošajās, kultūras un tūrisma industrijās
2. IEGULDĪJUMI Cilvēkkapitālā	SM5 Attīstīta iedzīvotāju digitālā prātība un ekonomikas digitālā transformācija -> IP5.1. Pašvaldības veicināta digitālās transformācijas pārvaldība SM2 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte -> IP2.2. Uz klientu orientēta augstas kvalitātes pārvaldība un inovatīvām idejām apveltīta pašvaldība
3. PARADIGMAS MAIŅA Izglītībā	SM2 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte -> IP2.2. Uz klientu orientēta augstas kvalitātes pārvaldība un inovatīvām idejām apveltīta pašvaldība
4. INOVATĪVA UN EKOEFEKTĪVA EKONOMIKA	SM1 Inovatīva, uz resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide -> IP1.1. Efektīva uzņēmējdarbības ekosistēmas veidošana un jaunu darba vietu radīšana
5. DABA Kā NĀKOTNES KAPITĀLS	SM4 Videi draudzīgs, ilgtspējīgs un klimatneitrāls novads -> IP4.1. Efektīva un ilgtspējīga esošā novada resursu izmantošana un dabas vides saglabāšana
6. Telpiskās PERSPEKTĪVAS Attīstība	SM2 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte -> IP2.2. Uz klientu orientēta augstas kvalitātes pārvaldība un inovatīvām idejām apveltīta pašvaldība SM5 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte -> IP5.1. Pašvaldības veicināta digitālās transformācijas pārvaldība
7. INOVATĪVA PĀRVALDE UN SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA	SM2 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte -> IP2.2. Uz klientu orientēta augstas kvalitātes pārvaldība un inovatīvām idejām apveltīta pašvaldība SM5 Attīstīta iedzīvotāju digitālā prātība un ekonomikas digitālā transformācija -> IP5.1. Pašvaldības veicināta digitālās transformācijas pārvaldība

VIDZEMES PLĀNOŠANAS REĢIONA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒĢIJA 2030

Reģionālā līmeņa politikas un attīstības plānošanas dokumenti, kas ir nozīmīgi attiecībā uz Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022.-2036.gadam.

Vidzemes plānošanas reģiona attīstības vizija ir definējama kā līdzīga Cēsu novada attīstības redzējumam. Abas vizijas paredz, ka Vidzemes reģions un Cēsu novads ir dinamisks, konkurētspējīgs, ar daudzveidīgu dabas un kultūrvēsturisko mantojumu un attīstības potenciālu, kur iedzīvotājiem ir pieejami visi nepieciešamie resursi kvalitatīvas dzīves nodrošināšanai un kur iedzīvotāji rod savai kvalifikācijai un personīgās izaugsmes interesēm atbilstošas darba un izglītības iespējas.

Tabula Nr.2. Cēsu novada IAS stratēģisko mērķu un ilgtermiņa prioritāšu salīdzinājums ar Vidzemes plānošanas reģiona IAS ilgtermiņa prioritātēm

Vidzemes plānošanas reģiona IAS prioritātes (2030)	Atbilstošie Cēsu novada stratēģiskie uzstādījumi
IAS1: Kvalitatīva, pieejama un daudzpusīga izglītība	SM2-IP2
IAS2: Sociālā drošība un veselība	SM2-IP2
IAS3: Ilgtspējīgas uzņēmējdarbības un inovāciju vide	SM1-IP1
IAS4: Ilgtspējīga energoefektīva ekonomika	SM4-IP4 SM2-IP2
IAS5: Pieejams reģions	SM2-IP2
IAS6: Vietu pievilcība	SM2-IP2 SM3-IP3

APKĀRTĒJO NOVADU ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJU IZVĒRTĒJUMS

Vietējā līmeņa politikas un attīstības plānošanas dokumentu nozīmē attiecībā uz Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2022.-2036. gadam ir cieši saistīta ar Cēsu novada ģeogrāfisko novietojumu. Liela nozīme attīstības plānošanā ir kaimiņu novadiem – Valmieras novadam, Smiltenes novadam, Limbažu

novadam, Siguldas novadam, Ogres novadam, Gulbenes novadam un Madonas novadam. Kaimiņu novadu pašvaldību attīstības plānošanas dokumenti iekļauj stratēģiskos mērķus un ilgtermiņa prioritātes, kuras kopā ar Cēsu novada prioritātēm veido sinerģiju un ir fokusētas uz visa reģiona ilgtspējīgu attīstību

LIMBAŽU NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2022. – 2046.GADAM

Limbažu novadam līdz 2046.gadam ir izvirzīti 4 stratēģiskie mērķi un saistītās ilgtermiņa prioritātes. Prioritātes noteiktas, ņemot vērā Limbažu novada attīstības tendences, Pašreizējās situācijas raksturojumu, iedzīvotāju un uzņēmēju aptaujas rezultātus, darba grupu priekšlikumus, ievērojot attīstības plānošanas pēctecības un saskaņotības.

Tabula Nr.3. Limbažu novada IAS 2022.-2046.gadam stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes

SM1	Izglītots, radošs, inovatīvs, sabiedriski aktīvs un vesels iedzīvotājs (cilvēki)	SM2	Uzņēmējdarbību veicinoša vide (ekonomika)	SM3	Vides ilgtspējīga attīstība (dzīves vide)	SM4	Iekļaujoša un efektīva pārvaldība (pārvaldība)
IP1	Cilvēkresursu attīstība un dzīves kvalitātes paaugstināšana	IP2	Uzņēmējdarbības attīstība	IP3	Daba, ilgtspējīga apsaimniekošana, mobilitāte	IP4	Sabiedrības pašiniciatīvas stiprināšana

Kopīgais ar Cēsu novada IAS 2022.-2036. gadam ir augstas pievienotās vērtības ekonomika un uzņēmējdarbības attīstība, kvalitatīva infrastruktūra un dzīves vide, atbildīga un ilgtspējīga dabas resursu izmantošana, efektīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība, kā arī augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte.

SIGULDAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2021.-2045.GADAM

Siguldas novadam līdz 2045. gadam izvirzīti 2 stratēģiskie mērķi un 4 ilgtermiņa prioritātes.

Tabula Nr.4. Siguldas novada IAS 2021.-2045.gadam stratēģiskie mērķi

SM1	Dzīves telpa ar kvalitatīvu publisko infrastruktūru, pakalpojumiem un drošu vidi	SM2	Efektīva pārvalde un ekonomisko aktivitāti veicinoša daudzveidīga un konkurētspējīga saimnieciskā darbība
-----	--	-----	---

Tabula Nr.5. Siguldas novada IAS 2021.-2045. gadam ilgtermiņa prioritātes

IP1	Iedzīvotājs	IP2	Ekonomika	IP3	Mūsdienīga un ilgtspējīga dzīves vide	IP4	Novada vienotība un identitāte
-----	-------------	-----	-----------	-----	---------------------------------------	-----	--------------------------------

Kopīgais ar Cēsu novada IAS 2022.-2036. gadam ir aktīvas, veselīgas un ziņošas sabiedrības veidošana, ekonomikas attīstība un dabas, kā arī vietējo resursu potenciāla izmantošana un kvalitatīvas dzīves vides izveide.

OGRES NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2022.-2034.GADAM

Ogres novada 5 stratēģiskie mērķi formulēti atbilstoši ilgtspējības četru dimensiju (vides, sociālā, ekonomiskā un pārvaldības) principam, savukārt 4 ilgtermiņa prioritātes formulētas kā horizontālas prioritātes, kas caurvij rīcības visās pašvaldības darbības jomās.

Tabula Nr.6. Ogres novada IAS 2022.-2034. stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa horizontālās prioritātes

VIDES DIMENSIJA		SOCIĀLĀ DIMENSIJA				EKONOMISKĀ DIMENSIJA		PĀRVALDĪBAS DIMENSIJA	
SM1	Ogres novadā ir izveidots līdzsvars starp dabas un vides kvalitāti un cilvēku vajadzībām	SM2	Ogres novada demogrāfija iegūst ilgtspējīgu raksturu	SM3	Mājsaimniecībām ir ērti pieejami tām nepieciešamie pakalpojumi	SM4	Konkurētspējīga uzņēmējdarbības vide	SM5	Ērta un uz sadarbību vērstā pārvalde
IP1	Videi draudzīgas rīcības								
IP2	Ģimenei draudzīgas un sociāli atbildīgas rīcības un politikas								
IP3	Novada teritorijas līdzsvarotu attīstību sekmējošas rīcības								
IP4	Rīcības, kas sekmē labas pārvaldības principu padziļināšanos novada visu pārvaldības institūciju darbā								

Kopīgais ar Cēsu novada IAS 2022.-2036. gadam ir ilgtspējīga, klimata pārmaiņām pielāgota novada attīstība, kvalitatīva dzīves vides veidošana un uzņēmējdarbības attīstība.

MADONAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2022. - 2047.GADAM

Madonas novadā ir definēti 3 stratēģiskie mērķi un horizontālā prioritāte, kas vērsta uz vienotu un vienmērīgu visa novada attīstību caur labu pārvaldību.

Tabula Nr.7. Madonas novada IAS 2022. - 2047. stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa horizontālās prioritāte

VIENOTA, MŪSDIENĪGA UN IEDZĪVOTĀJIEM ATVĒRTA PUBLISKĀ PĀRVALDE

SM1	Sekmēt izglītotu, sociāli nodrošinātu, veselīgu un aktīvu sabiedrību, kultūras daudzveidību	SM2	Sekmēt ekonomiski attīstītu novadu	SM3	Sekmēt teritorijas sasniedzamību un vides resursu ilgtspējīgu attīstību
-----	---	-----	------------------------------------	-----	---

Kopīgais ar Cēsu novada IAS 2022.-2036. gadam ir aktīvas, veselīgas un sociāli atbildīgas sabiedrības veidošana, ekonomiskā izaugsme un uzņēmējdarbības vides attīstība, infrastruktūras uzlabošana un vides resursu ilgtspējīga izmantošana, kā arī iedzīvotājiem atvērtas pārvaldības attīstība.

GULBENES NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA 2014.-2030.GADAM

Gulbenes novads pēc administratīvi teritoriālās reformas nav mainījies, tādēļ tam ir spēkā esoša ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.-2030.gadam. Pamatojoties uz Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam un ņemot vērā novada intereses, tajā noteikti 3 novada attīstības stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes, kas virza uz galveno vīzijā noteikto mērķi - dzīves līmeņa un kvalitātes paaugstināšanu.

Tabula Nr.8. Gulbenes novada IAS līdz 2035. gadam stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes

SM1	SABIEDRĪBA Izglītota, informēta, sociāli aktīva un vesela sabiedrība	SM2	EKONOMIKA UN LABKLĀJĪBA Attīstīta tautsaimniecība, uzņēmējdarbībai labvēlīga vide	SM3	KULTŪRTELPA UN DZĪVESVIDE Kultūras un dabas vērtībās balstīta kvalitatīva dzīves vide
IP1	Cilvēkresursu attīstība	IP2	Ilgspējīga ekonomika un uzņēmējdarbību atbalstoša vide	IP3	Kultūras telpas attīstība un dzīves vides kvalitāte

Kopīgais ar Cēsu novada IAS 2022.-2036. gadam ir sociāli atbildīga, veselīga, labvēlīga un izglītota sabiedrība, dabas resursu ilgtspējīga izmantošana un pielāgošanās klimata pārmaiņām, tūrisma attīstība un dzīvojamās vides kā arī infrastruktūras labiekārtošana.

SMILTENES NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA LĪDZ 2035.GADAM

Smiltenes novadā formulēti 3 stratēģiskie mērķi un no tiem izrietošas 3 ilgtermiņa prioritātes.

Tabula Nr.9. Smiltenes novada IAS līdz 2035. gadam stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes

SM1	Sabiedriski aktīva, izglītota un iekļaujoša vietējā kopiena	SM2	Dinamiska un konkurētspējīga ekonomika	SM3	Ilgspējīga un kvalitatīva dzīves vide
IP1	Pašpietiekama un augoša sabiedrība	IP2	Vietējos resursos un inovācijā balstīta uzņēmējdarbība	IP3	Pieejama publiskā infrastruktūra un pakalpojumi

Kopīgais ar Cēsu novada IAS 2022.-2036. gadam ir efektīva pārvaldība un sociāli atbildīga izglītota sabiedrība, ekonomiski attīstīta vide uzņēmējdarbībai un kvalitatīva dzīves vides nodrošināšana.

VALMIERAS NOVADA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJA GADAM, REDAKCIJA 2.0

Valmieras novadam ir izvirzīts viens stratēģiskais mērķis, kas formulēts kā novada vīzija, un 3 ilgtermiņa prioritātes.

Tabula Nr.10. Valmieras novada IAS 2022. - 2038. gadam stratēģiskie mērķi un ilgtermiņa prioritātes

VALMIERAS NOVADS – EIROPAS LĪMEŅA EKONOMISKĀS ATTĪSTĪBAS, ZINĀŠANU UN SABIEDRISKĀS DZĪVES IZCILĪBAS TERITORĪJA AR DINAMISKI UN VIEDI PĀRVALDĪTU VIDĪ

IP1	Vesela, radoša un zinoša sabiedrība	IP2	Pievilcīga dzīves vide un telpa	IP3	Rosīga ekonomika
-----	-------------------------------------	-----	---------------------------------	-----	------------------

Kopīgais ar Cēsu novada IAS 2022.-2036. gadam ir ekonomikas attīstība, kvalitatīva dzīves vide, tiekšanās uz energoefektivitāti un viedajiem risinājumiem novada pārvaldībā, infrastruktūras uzlabošana un pakalpojumu pieejamības nodrošināšana.

LĪDZ 2021.GADA 1.JŪLIJAM CĒSU NOVADA TERITORIJĀ ESOŠO NOVADU IAS IZVĒRTĒJUMS

Lai nodrošinātu plānošanas procesa pēctecību, Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes procesā izvērtētas Cēsu novada teritorijā atbilstoši likumam "Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums" līdz 01.07.2021 ietilpušo novadu līdzšinējos attīstības plānošanas ilgtermiņa uzstādījumus, lai vienotos par kopīgu vīziju un mērķiem.

Tabula Nr.11. Līdz 2021.gada 1.jūlijam Cēsu novada teritorijā pastāvošo novadu vīzijas un apvienotā Cēsu novada vīzija.

CĒSU NOVADA IAS 2022 - 2036	Cēsu novads - vieta iespējām!
AMATAS NOVADA IAS 2014-2037	Līdzsvaroti attīstīta, resursiem bagāta un mūsdienīga lauku teritorija Vidzemē, kurā ir iedzīvotājiem aktīva un droša dzīves telpa, radoša uzņēmējdarbība ekovidē un augsta dzīves kvalitāte
CĒSU NOVADA IAS 2015-2030	Iekārojama dzīves vieta Vidzemē, ekonomiskais un politiskais centrs, radošo industriju, kultūras un tūrisma centrs, starptautiski atpazīstams, stiprās ģimenes, kas vēlas dzīvot Cēsis
JAUNPIEBALGAS NOVADA IAS 2014-2030	Latvijas ekoloģiski tirākais lauku novads ar koptu Piebalgas kultūrvidi, dabas mantojumu un pievilcīgu ainavu, lopkopību, mežkopību un Jaunpiebalgu kā Vidzemes vidienes pakalpojumu un rūpniecības centru.
LĪGATNES NOVADA IAS 2019 - 2043	Drošas mājas laimīgai dzīvei.
PĀRGAUJAS NOVADA IAS 2013-2035	Rosīga vide no Braslas līdz Gaujai ar vienmērīgi pieejamu, mūsdienīgu sociālo un tehnisko infrastruktūru, veiksmīgu sadarbību, dinamisku izaugsmi un sabalansētu cilvēka un dabas mijiedarbību.
PRIEKUĻU NOVADA IAS 2013-2030	Vieta, kur pret sauli acis pacelt un prieku ikdienā rast. Vieta, kuru ieraudzīt, izprast un iemīlēt, Vieta, kur palikt.
VECPIEBALGAS NOVADA IAS 2013-2037	Prestiža dzīves vieta, ar augstvērtīgu dzīves vidi un kvalitatīviem pakalpojumiem. Lauku teritorijās notiek aktīva saimnieciskā darbība - lauki ir apstrādāti, pamestās viensētas atjaunotas, ainavas sakoptas.

Izvērtējot līdzšinējo novadu stratēģiskos mērķus un ilgtermiņa prioritātes, ilgtermiņa attīstības redzējuma noteikšanā tika ņemtas vērā visu novadu veidojošo teritoriju vērtības, resursi un īpatnības, iestrādājot tos kopīgā apvienotā Cēsu novada attīstības redzējumā.

Tabula Nr.12. Līdz 2021.gad 1.jūlijam Cēsu novada teritorijā pastāvošo novadu stratēģiskie mērķi, sagrupēti atbilstoši vienotajai tematikai.

	EKONOMISKĀ ATTĪSTĪBA	SABIEDRĪBA UN DZĪVES VIDE	KULTŪRA UN TŪRISMA ATTĪSTĪBA	DABA UN KLIMATA PĀRMAIŅAS	E-NOVADS UN EFEKTĪVA PĀRVALDĪBA
Cēsu novada IAS 2022 - 2036	SM1 - Inovatīva uz resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide	SM2 - Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte	SM3 - Atpazīstama kultūras un tūrisma vieta Eiropas mērogā	SM4 - Videi draudzīgs, ilgtspējīgs un klimatneitrāls novads	SM5 - Augsta iedzīvotāju digitālā prātība un ekonomikas digitālā transformācija
Amatas novada IAS 2014-2037	SM1 Inovatīva, uz atjaunojamiem resursiem balstīta, investoriem labvēlīga ekonomiskā vide	SM2 Kvalitatīva infrastruktūra un komunālie pakalpojumi, labiekārtota dzīves telpa SM3 Sabiedrība – paaudžu saliedēta, informēta, aktīva, izglītota un radoša, uz kultūras vērtībām balstīta			
Cēsu novada IAS 2015-2030	SM3 Spēcīga un konkurētspējīga uzņēmējdarbības vide	SM1 Augsta iedzīvotāju dzīves kvalitāte	SM2 Saglabāta un attīstīta unikāla kultūrvide	SM2 Saglabāta un attīstīta unikāla kultūrvide, pilsētvide un dabas vide	SM3 Spēcīga un konkurētspējīga uzņēmējdarbības vide
Jaunpiebalgas novada IAS 2014-2030	SM3 Vietējo resursu izmantošana, ilgtspējīga ekonomika	SM1 Cilvēkresursu attīstība, piesaiste un saglabāšana	SM2 Dabas resursu un Piebalgai raksturīgā kultūrvēsturiskā	SM2 Dabas resursu un Piebalgai raksturīgā kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana	
Līgatnes novada IAS 2019 – 2043	Iedzīvotāju labklājība	Iedzīvotāju labklājība		Dabas vides ilgtspēja	

	EKONOMISKĀ ATTĪSTĪBA	SABIEDRĪBA UN DZĪVES VIDE	KULTŪRA UN TŪRISMA ATTĪSTĪBA	DABA UN KLIMATA PĀRMAIŅAS	E-NOVADS UN EFEKTĪVA PĀRVALDĪBA
Pārgaujas novada IAS 2013-2035	SM3 Novada attīstību veicinoša ekonomiskā vide	SM1 Izglītota un sabiedriski aktīva vietējā sabiedrība SM2 Pilnvērtīga un pieejama dzīves vide			
Priekuļu novada IAS 2013 – 2030	SM4 Uzņēmējdarbības vides attīstības veicināšana	SM1 Izglītota, radoša, labklājīga un tradīcijām bagāta vietējā sabiedrība SM3 Augstas kvalitātes pārvaldība, moderna un inovatīvām idejām apveltīta pašvaldība		SM2 Labiekārtota, sociāli atbalstoša un pieejama dzīves vide	SM3 Augstas kvalitātes pārvaldība, moderna un inovatīvām idejām apveltīta pašvaldība
Vecpiebalgas novada IAS 2013- 2037	SM3: Attīstīta uzņēmējdarbības vide	SM1: Labklājīga sabiedrība SM2: Sakārtota un pievilcīga vide	SM2: Sakārtota un pievilcīga vide SM3: Attīstīta uzņēmējdarbības vide	SM2: Sakārtota un pievilcīga vide	

TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA

Telpiskās attīstības perspektīva balstās uz Stratēģijā noteikto vīziju un tās nedefinētajiem mērķiem, iezīmējot novada teritorijas attīstības ietvaru un vēlamu telpisko struktūru 2036.gadā. Piedāvātais attīstības redzējums tiek detalizētāk implementēts novada Teritorijas plānojumā vai nozaru tematiskos plānojumus.

Novada telpiskās attīstības perspektīva iekļauj visa novada teritoriālās vienības, nosakot to funkcionalitātei nepieciešamo attīstību, tādējādi veidojot kvalitatīvu dzīves vidi ikvienam novada iedzīvotājam. Izstrādātas vadlīnijas sniedz pamatu esošo uzņēmumu turpmākai attīstībai un investoru piesaistei novada teritorijā, iekļaujot dažādu saimniecisko sektoru pilnveidi ar mūsdienīgu un videi draudzīgu satiksmes un inženiertehnisko infrastruktūru, saglabātu bagāto dabas un kultūras mantojumu.

Perspektīvas galvenais uzdevums ir atainot vēlamās ilgtermiņa izmaiņas un nedefinēt vadlīnijas, lai vēlamās izmaiņas varētu sasniegt stratēģijas izvirzītajā periodā:

1. Cēsu novads ir telpiski pievilcīga un vienmērīgi attīstīta teritorija, kurā ir nodrošināta mūsdienīga pārvietošanās infrastruktūra ar labu sabiedriskā transporta pieejamību un drošu pārvietošanos ikvienam satiksmes dalībniekam.

2. Ekonomiski novadā attīstās kopstrādes tīklojums, IKT un radošo industriju īpatsvars un tiek nodrošinātas jaunas ražošanas teritorijas un atbilstoša infrastruktūra uzņēmējdarbības veicināšanai, palielināts bioloģiskās lauksaimniecības īpatsvars.

3. Attīstītas jaunas tūristu piesaistes un iedzīvotājiem pieejamas vietas un kultūras pasākumi, saglabājot balansu starp dabas vides antropogēno slodzi uz ekosistēmu un iedzīvotāju vajadzībām.

LOMA REĢIONĀ UN SADARBĪBA

Cēsu novads iekļaujas Vidzemes reģionā un Cēsu pilsēta noteikta kā viens no Vidzemes funkcionālā tīkla attīstības balstiem – kultūras mantojuma un tūrisma, kā arī radošo industriju centrs, stiprinot reģiona pievilcīgumu un konkurētspēju gan Latvijas, gan Baltijas reģiona mērogā. Cēsu pilsēta kopā ar Valmieru un Smiltēni veido Vidzemes reģiona sociāli un ekonomiski aktīvāko pilsētu sadarbības tīklu "Vidzemes trijstūris" un tā funkcionāli pieguļošo teritoriju, kas kopā ar mazpilsētām un ciemiem veido reģiona tīklošanos un urbānās vides attīstību reģiona kontekstā. Sadarbības saiknes sniedz pilsētām un novadiem iespēju savstarpēji papildināt vienai otru un izcelt ekonomiski stiprās puses, veidojot kopēju telpiskās attīstības politiku – mobilitātes sasaistē, tūrisma piesaistes veicināšanā un inovatīvas ekonomiskās vides attīstībā, kas būtiski var veicināt pārrobežu saiknes stiprināšanu.

Cēsu novadam ir cieša saikne ar apkārt esošiem novadu centriem, sniedzot pieejamākus pakalpojumus perifērijā esošajām novada teritorijām. Pēc teritoriālā novietojuma Cēsis kā novada nozīmes centrs ir ērti pieejams 60% no novada kopējās teritorijas, vērtējot mērojamo attālumu līdz attīstības centram. Tādējādi ciešas funkcionālās saiknes veidojas ar šādiem novadu centriem, pamatā gūstot konkrētu pakalpojumu klāstu:

Izglītība: Augstākā izglītība, profesionālā izglītība, vispārējā izglītība, interešu izglītība – Valmiera, Rīga.

Uzņēmējdarbība: darba spēka migrācija, pārstrādes rūpniecība – Valmiera, Rīga, Smiltene.

Pakalpojumi: veselības aprūpe, sociālā aprūpe, sporta infrastruktūras un aktivitāšu pieejamība – Sigulda, Madona, Valmiera, Smiltene, Rīga.

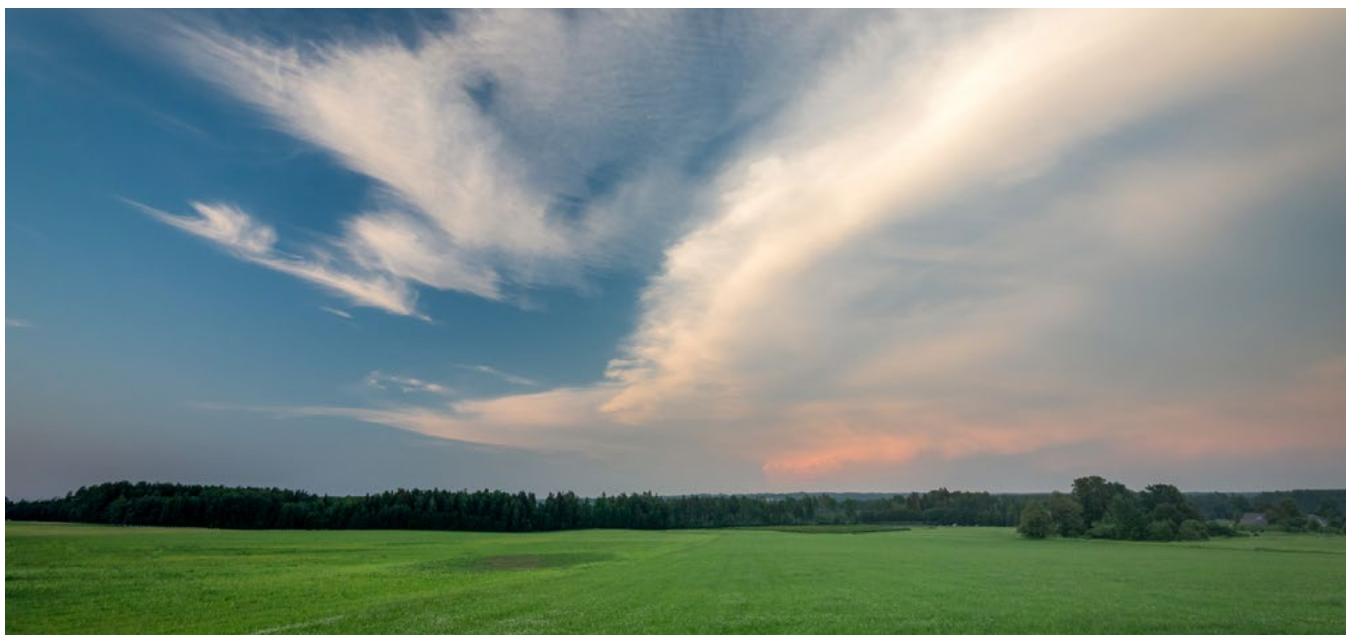
Tūrisms: tūrisma maršruti un infrastruktūra, apskates objekti –

Valmiera, Sigulda, Limbaži, Madona.

Būtiska loma novada dienvidu un dienvidaustrumu teritorijai ir funkcionālā sasaiste ar Ērgļiem un Skrīveriem, kas stratēģiski veido novada dienvidu daļas savienojumu ar Rīgu un Daugavas otru pusi.

Spēcīgas funkcionālās saiknes Cēsu novadam ir ar nacionālas nozīmes centru – Rīgu, kā darba spēka migrācijas, transporta mezgla un pakalpojumu saņemšanas vietu (veselības aprūpe, kultūras pasākumi, izglītības pakalpojumi). Ģeogrāfiskais novietojums pret Rīgu ir vērtējams ļoti atšķirīgs kopējā novada teritorijā. Tuvākais sasaistes punkts – Līgatne atrodas 65 km attālumā, novada funkcionālais centrs Cēsis 90 km attālumā, turpretim pēc attāluma tālākais novada teritoriālais punkts Jaunpiebalga atrodas 148 km attālumā. Minētie atšķirīgie novietojuma attālumi ataino novada kopējo teritoriālo komplicētību, novada sasniedzamība ir vērtējama kā nevienmērīga, ciešākai sasaistei ar Rīgu esot novada rietumu un ziemeļu daļai. Tādējādi nepieciešams vērst uzmanību un attīstīt sasniedzamības iespējas kopējā novada teritorijā uzlabojot gan iekšējās, gan ārējās saiknes. Ērta satiksmes veicināšana starp pašvaldībām stiprinās esošās funkcionālās saiknes, veicinot Cēsu novada turpmākas attīstības iespējas.

Turpretim Cēsu novada ietekmes zona līdz ar administratīvi teritoriālo reformu nav daudz mainījusies, jau vēsturiski (rajona kontekstā) novadam ir bijusi liela nozīme kultūras vides un tūrisma attīstībā, to pakalpojumu sniegšanā gan blakus esošiem novadiem, gan nacionālā līmenī un pat starptautiskā mērogā. Būtiski ir turpināt Gaujas senlejas telpas savstarpējo sadarbības tīklu tūrisma un kultūrvēsturiskajā jomā, ko veido Līgatnes, Cēsu, Siguldas un Valmieras pilsētas un Priekuļu, Raiskuma, Kocēnu, Inčukalna un Drabešu pagasti. Šobrīd pastāvošā

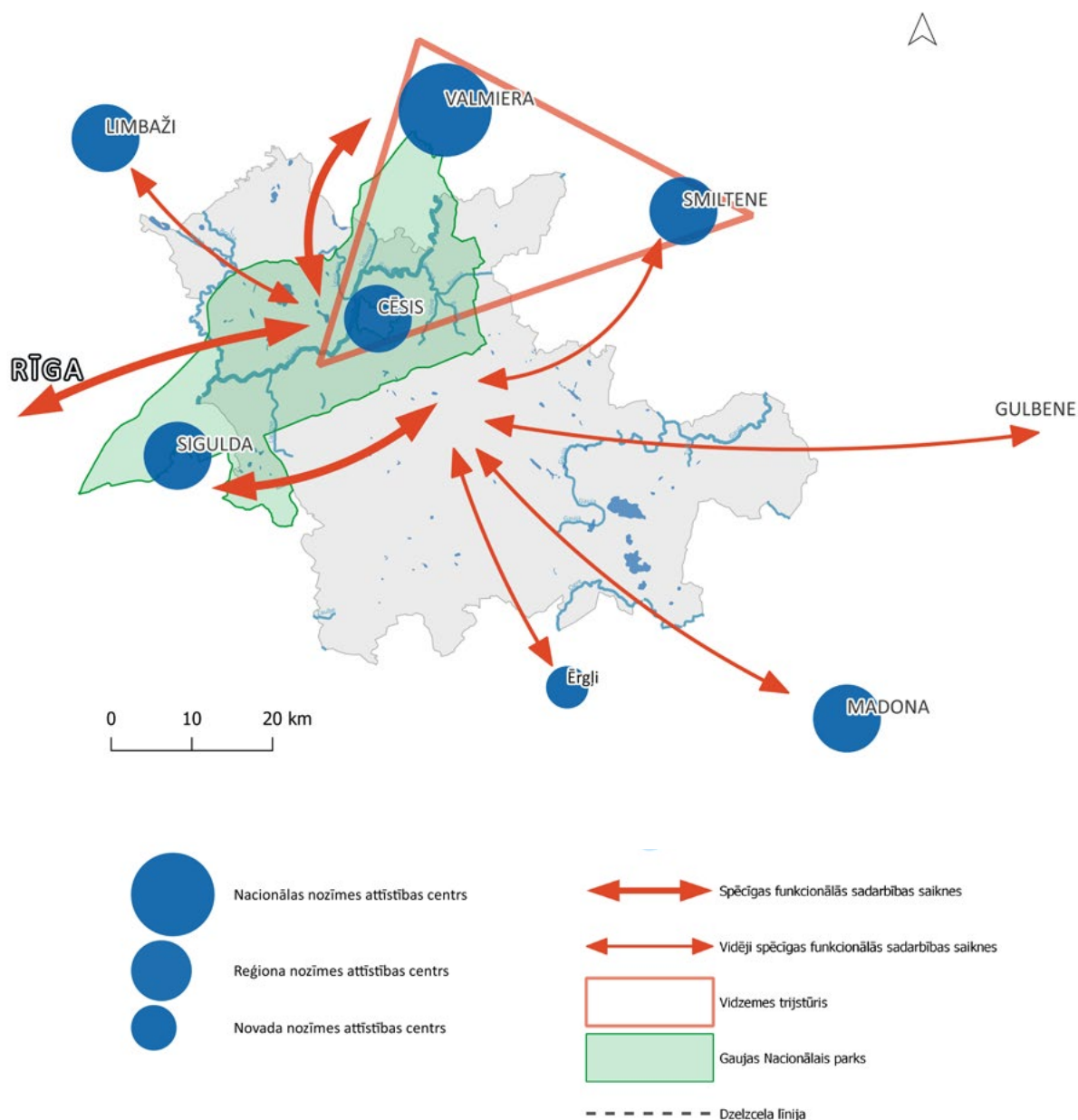

ciešā sadarbība veidojusies ar Gaujas nacionālā parka tūrisma klastera starpniecību. Šāda savstarpēja sadarbība sniedz iespēju tiekties pēc vienota mērķa un sasniegt tūrisma nozares konkurētspēju starptautiskā tirgū, samazināt vēl joprojām aktuālo sezonālātes ietekmi un uzturēšanās laika īso periodu (vienota tūrisma un ūdenstūrisma maršrutu izveide). Sadarbības tīklu veidošana veicina visu iesaistīto pušu izaugsmes iespējas un piedāvājuma pievilcību. Tai pat laikā pārvaldībā būtiska ir vairāku pašvaldību sadarbība un kopīgu rīcību plānošana Gaujas upes apsaimniekošanā, būtiska loma ir sadarbībai ar Dabas aizsardzības pārvaldi, veidojot aizsardzības plānu.

Kā jau ikvienai teritoriālai vienībai, arī Cēsu novadam būtiska ir uzņēmējdarbības vides veicināšana, kurai būtu jāsekmē gan iedzīvotāju nodarbinātības, gan labklājības līmenis. Apzinoties Cēsu novada iespējas, svarīgi ir turpināt uzlabot speciālistu

piesaisti un arī piekļuvi novadam, jo īpaši novada nozīmes centriem, ņemot vērā, ka neizbēgama ir starpnovadu darbaspēka svārstmigrācija. Šobrīd tikai 35,8% no darbaspēka vecuma iedzīvotājiem strādā savā novada teritorijā, šis rādītājs būtu būtiski jāuzlabo. Tādējādi potenciāls ir nodrošināt un ieguldīt resursus jaunu industriālo teritoriju izveides attīstībā, piesaistot jaunas investīcijas, uzņēmumus un stiprinot Cēsu novadu kā reģionālas nozīmes centru. Papildus tam, lai veicinātu inovāciju attīstību novadā ir būtiski sekmēt pilotteritoriju izveidi. Šādu teritoriju izveide sniegtu potenciālu ekonomiskajai izaugsmei, jo radītu iespēju komersantiem izmantot tehnoloģijas prototipus reālā vidē, vēlāk tos ieviešot un attīstot plašāk, tādējādi veicinot eksporta un augstas pievienotās vērtības produktu attīstību.

Attēls Nr. 2. Cēsu novada loma reģionā un funkcionālās sadarbības saites

APDZĪVOJUMA STRUKTŪRA UN PAKALPOJUMI

Apdzīvojuma struktūru novadā veido pilsētas, ciemi un viensētas. Pēc Latvijas IAS 2030. gadam tiek noteikti apdzīvojuma centru līmeņi, iedalot tos trīs kategorijās – nacionālas, reģionālas un novada nozīmes attīstības centros, turpretim vietējas nozīmes centrus nosaka pašvaldība par savu administratīvo teritoriju. Attīstības centri veido kopēju pakalpojumu tīklu, kura prioritārais telpiskais izvietojums ir tāds, lai ikvienam novada iedzīvotājam būtu pēc iespējas pieejamāki pakalpojumi, veidojot kvalitatīvu attīstības centru saikni. Novada lielākais izaicinājums ir nodrošināt teritorijā vienmērīgu pakalpojumu izvietojumu un attīstības centru izaugsmi, lai radītu pēc iespējas līdzvērtīgus dzīves un darba apstākļus ikvienam novadā dzīvojošam.

Cēsu novadā ir viens reģiona nozīmes centrs, kurš ir arī novada administratīvais centrs – Cēsis (pēc VPR IAS 2030), kas funkcionāli attīstās par Vidzemes kultūras centru, nodrošinot tūrisma, radošo industriju, kultūrvēsturiskā mantojuma un kultūras dzīves pakalpojumus reģiona mērogā. Cēsis ir iespēja gūt pamata pakalpojumus novada centrālajā pārvaldē, pieejams Vienotais pašvaldības un valsts klienta centrs, kas sniedz nacionālas nozīmes pakalpojumu klāstu. Cēsu pilsētai arī turpmāk ir potenciāls attīstīt savu pakalpojumu klāstu, veicinot daudzveidīgu administratīvo pakalpojumu pieejamību un veidojot pilsētu kā daudzfunkcionālu ekonomisko aktivitāšu centru, kas ir galvenais teritoriālās attīstības virzītājspēks un spēcīgs balsts visa novada iedzīvotājiem.

Novada nozīmes attīstības centri: stratēģijā noteikti kā novada blīvākās apdzīvojuma teritorijas, kur iespēja gūt koncentrētu publisko pakalpojumu klāstu, veidojot policentrisku attīstības modeli kopējā novada telpiskajā struktūrā: Līgatne, Liepa, Priekule, Stalbe, Vecpiebalga, Jaunpiebalga.

Savukārt vietējas nozīmes centri veic vietējas ekonomiskās attīstības atbalsta lomu un pakalpojumu centra funkcijas novada lauku teritorijās.

Vietējas nozīmes centri: Augšlīgatne, Dzērbene, Drabeši, Ieriķi, Nītaure, Rāmulī, Skujene, Straupe, Zaube, Raiskums.

Stratēģijā noteikti vēl vairāki attīstības centru līmeņi un tiem raksturīgie pakalpojumi: kopienu centri, kuru lielākā nozīme ir kultūras un kopienas veidošanas jomā, kā arī attīstības centri – ciemi, kam raksturīga koncentrēta apbūve un lauku apdzīvotas vietas (ar ciema statusu).

Kopienas centri: Auciems, Ineši, Kaive, Melnbārži, Mārsnēni, Rīdzene, Rozula, Spāre, Taurene, Veselava

Attīstības centri – ciemi: Bille, Bērzkrogs, Krīvi, Līvi, Jāņmuiža, Plācis, Ratnieki, Sarkaņi, Skaļupes

Lauku apdzīvotās vietas: Annas, Gundegas, Bērziņi, Strautmaļi, Daibe, Lenči, Lielstraupe, Amata, Amatiems, Abrupe, Veismaņi, Ķempji, Kārļi, Kūdums, Amata.

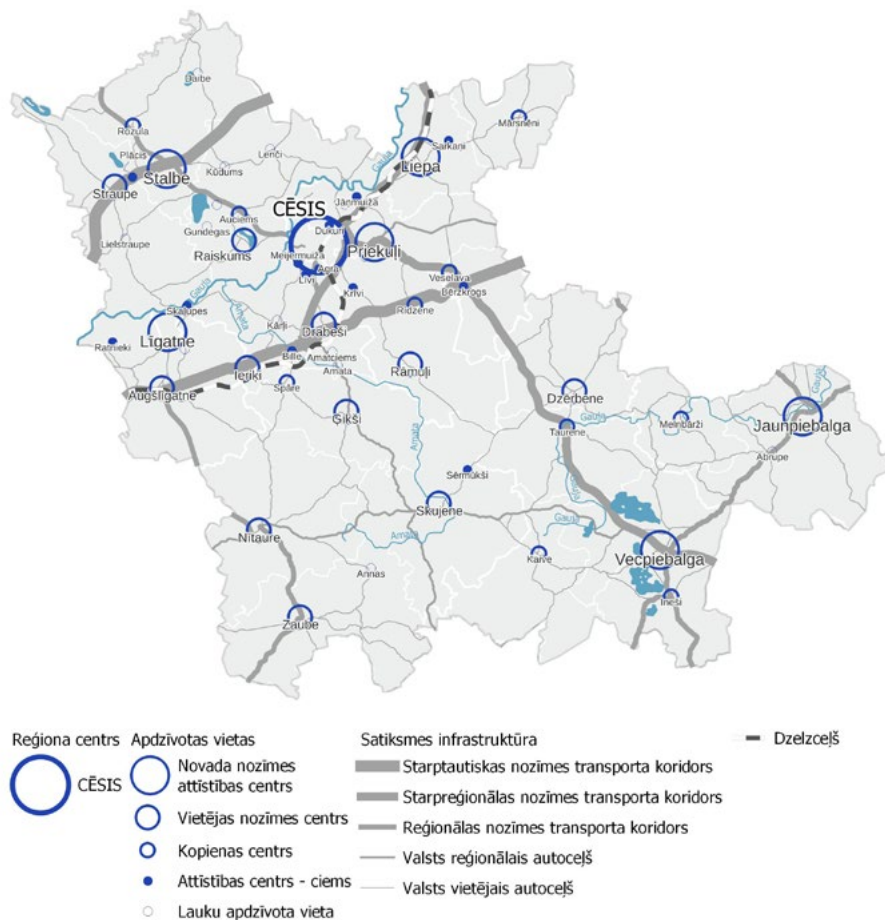
Tabula Nr.13. Cēsu novada attīstības centros pieejamie pakalpojumi

APDZĪVOTAS VIETAS NOSAUKUMS	LĪMENIS	VĒLAMĀS NĀKOTNES PĀRMAIŅAS	VĒLAMAIS MINIMĀLAIS PAKALPOJUMU GROZS
Cēsis	Reģionālas nozīmes attīstības centrs	Cēsis ir nozīmīgs Vidzemes reģiona kultūras mantojuma un tūrisma, kā arī radošo industriju un ražošanas centrs ar attīstītu sociālo infrastruktūru un daudzveidīgiem pakalpojumiem. Cēsis ir arī novada administratīvais centrs . Pilsētas potenciāls ievērojami pārsniedz pārējo novada apdzīvoto vietu potenciālu un arī nākotnē Cēsis turpinās attīstīties kā reģionālas nozīmes ekonomiskais un administratīvais centrs, kur koncentrēti pakalpojumi un dažādas ekonomiskās aktivitātes. Perspektīvā ieteicams izskatīt iespēju paplašināt Cēsu pilsētas robežas, tai pievienojot piepilsētas apdzīvotās vietas un ciemus – Agru, Dukurus, Līvus, Meijermuižu. Šajās vietās nodrošināmas pilsētā pieejamās inženierkomunikācijas.	Pašvaldības centrālā administrācija Izglītības joma: pirmsskolas, vispārējā vidējā, profesionālās ievirzes, profesionālā, augstākā izglītība. Interese izglītība, mūžizglītība, profesionālās ievirzes mākslas un mūzikas izglītība. Veselības joma: neatliekamās palīdzības lokālā daudzprofilu slimnīca un stacionārs, neatliekamās medicīniskā palīdzības brigāde, zobārstniecība, pediatrija utt. Sociālā joma: surdotulka pakalpojums, īslaicīgā un ilgstošā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā, pusceļa mājas, nakts patversme, pakalpojums neredzīgām un nedzirdīgām personām, atkarīgām personām, krīzes centru pakalpojumi, uzticības tālrunis, psihosociālā palīdzība, specializētās darbnīcas, tehniskie palīgīdzekļi, atskurbtuves u.c. Kultūras joma: reģiona galvenā bibliotēka, muzeji, profesionālās mākslas pieejamība (koncertzāle, izstāžu zāles, mākslas centri), multifunkcionāls kultūras centrs, brīvdabas estrāde.

APZĪVOTAS VIETAS NOSAUKUMS	LĪMENIS	VĒLAMĀS NĀKOTNES PĀRMAIŅAS	VĒLAMAIS MINIMĀLAIS PAKALPOJUMU GROZS
			Citi pakalpojumi: labiekārtota publiskā ārtelpa, centralizēti ūdenssaimniecības, siltumapgādes pakalpojumi, šķiroto atkritumu punkti, ielu apgaismojums, gājējiem un velobraucējiem pieejama infrastruktūra, policija, ugunsdzēsības un glābšanas dienesta postenis, sabiedriskais transports, tūrisma informācijas centrs, veikali, tirgus, bankomāti, pasta nodaļa, pakomāti, degvielas uzpildes stacija, elektrozlādes punkti, mobilitātes punkti, publiska interneta pieejamība, viesmīlības pakalpojumi, sabiedriskā ēdināšana, darba vietas u.c.
Līgatne (kopā ar Augšlīgatni)* Liepa, Priekuļi, Stalbe, Vecpiebalga, Jaunpiebalga	Novada nozīmes attīstības centrs	Lielākās apdzīvotās vietas novadā, kurās iedzīvotājiem pieejams pamata pakalpojumu grozs . Novada nozīmes attīstības centrs sniedz apkārtnējo teritoriju iedzīvotājiem publiskos pakalpojumus un nodrošina darba vietas. Šeit koncentrē pakalpojumus, kuri nodrošina pievilcīgu dzīves vidi un priekšnoteikumus ekonomikas attīstībai. Jānodrošina visa veida infrastruktūras attīstība, pamata pakalpojumi (izglītības, veselības, sociālo u.c.), mājokļu, kultūras, brīvā laika pavadīšanas iespējas un uzņēmējdarbības aktivitātes.	Pagastu apvienību pārvalde vai pagasta pārvalde Izglītības joma: pirmsskola, pamatskola vai vidusskola, jaunatnes, mākslas un mūzikas, interešu izglītība. Veselības joma: primārā veselības aprūpe, feldšerpunkts/ģimenes ārsts, neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigāde. Sociālā joma: sabiedrībā balstīti sociālie pakalpojumi, pakalpojumi dažādām iedzīvotāju grupām. Kultūras joma: sporta pakalpojumi un infrastruktūra, bibliotēka, kultūras/tautas nams, muzeji. Citi pakalpojumi: labiekārtota publiskā ārtelpa, neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta brigāde, ugunsdzēsēju brigāde (t.sk. brīvprātīgie), policija, centralizēti ūdenssaimniecības, siltumapgādes pakalpojumi, šķiroto atkritumu punkts, individuāla atkritumu šķirošanas infrastruktūra, ielu apgaismojums, gājējiem un velobraucējiem pieejama infrastruktūra, sabiedriskais transports, veikali, pakomāts, elektrozlādes punkts, mobilitātes punkts, publiska interneta pieejamība, darba vietas, viesmīlības un sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumi u.c.
Augšlīgatne, Dzērbene (kopā ar Taureni)*, Drabeši (kopā ar Līviem)*, Ieriķi, Nītaure, Rāmulī, Skujene, Straupe, Zaube, Raiskums (kopā ar Auciemu)*	Vietējas nozīmes centrs	Vietējas nozīmes attīstības centri noteikti, lai nodrošinātu pamatpakalpojumu pieejamību pēc iespējas tuvāk iedzīvotājiem. Ciems, kura funkcijas un apkalpes zona nozīmīga plašākā lauku teritorijā. Ilgtērmiņa mērķis vietējas nozīmes attīstības centriem – nodrošināt lauku apdzīvotuma un identitātes saglabāšanu. Kopā ar novada nozīmes attīstības centru ciemiem papildina novada policentrisko apdzīvotuma struktūru.	Pagasta pārvalde Izglītības joma: pirmsskolas izglītība, sākumskolas izglītība (vismaz 1.-6.klase), interešu t.sk. sporta izglītības pieejamība skolās. Kultūras joma: kultūras/tautas nams, bibliotēka, muzeji. Veselības joma: primārā veselības aprūpe, feldšerpunkts/ģimenes ārsts. Citi pakalpojumi: labiekārtota publiskā ārtelpa, ielu apgaismojums, gājējiem un velobraucējiem pieejama infrastruktūra, individuāla atkritumu šķirošanas infrastruktūra, sabiedriskais transports, veikals, daļēji ūdenssaimniecības un siltumapgādes pakalpojumi u.c.
Auciems, Ineši, Kaive, Melnbārži, Mārsnēni, Rīdzene, Rozula, Spāre, Taurene, Veselava	Kopienas centrs	Vietējais sabiedrībai nozīmīgs ciems ar statusu un robežu un nozīmīgu sabiedriska un kultūras centra funkciju, kur nepieciešams saglabāt vai potenciāli attīstīt publisku pakalpojumu, piemēram, bibliotēku, kultūras/tautas namu, pirmsskolu, skolu u.c.	Izglītības un kultūras joma: kultūras/tautas nams, bibliotēka, muzeji. Citi pakalpojumi: labiekārtota publiskā ārtelpa, ielu apgaismojums, gājējiem un velobraucējiem pieejama infrastruktūra, individuāla atkritumu šķirošanas infrastruktūra, sabiedriskais transports, veikals, daļēji ūdenssaimniecības un siltumapgādes pakalpojumi u.c.
Bille, Bērzkrogs, Krīvi, Līvi, Jāņmuiža, Plācis, Ratnieki, Sarkanī, Skaļupes	Attīstības centrs - ciems	Dzīvesvieta ar ciema statusu, robežām un koncentrētu apbūvi ar ievērojamu apbūves blīvumu un iedzīvotāju skaitu.	Labiekārtota publiskā ārtelpa, gājējiem un velobraucējiem pieejama infrastruktūra, sabiedriskais transports, lokāli ūdensapgādes un kanalizācijas risinājumi, individuāla atkritumu šķirošanas infrastruktūra u.c.
Annas, Gundegas, Bērziņi, Strautmaļi, Daibe, Lenči, Liel- straupe, Amata, Amatciems, Abrupe, Veismaņi, Ķempji, Kārļi, Kūdums, Amata	Lauku apdzīvota vieta	Pastāvīga vai sezonāla dzīvesvieta ar ciema statusu un robežām, kurai nav raksturīga koncentrēta apbūve.	Ceļu infrastruktūra, sabiedriskā transporta pieturvietas, individuāla atkritumu šķirošanas infrastruktūra u.c.

* Atsevišķi novadā pieejamie pakalpojumi novada lauku telpā izkļaidēti starp vairākiem blakus esošiem ciemiem, tāpēc stratēģijā, definējot vietējas nozīmes attīstības centrus, norādīts ciems, kurā pieejami lielākā daļa no pieejamajiem pakalpojumiem, kā arī iekavās norādīts zemāka līmeņa attīstības centrs, kurā pieejami pārējie (piemēram, pamatskola Dzērbēnē, pirmsskola – Taurenē) Līdzīgs princips ievērots, par novada nozīmes attīstības centru nosakot Līgatnes pilsētu kopā ar Augšlīgatni, kurā koncentrēti vairāki no pagastā pieejamajiem pakalpojumiem: te atrodas Līgatnes pagasta apvienības pārvalde, kā arī mākslas un mūzikas skola.

Attēls Nr. 3. Cēsu novada apdzīvojuma struktūra un attīstības centri

VADLĪNIJAS:

- ♦ Cēsu pilsētai arī turpmāk jāattīstās kā reģiona nozīmes administratīvo pakalpojumu sniegšanas un daudzviedīgu ekonomisko aktivitāšu centram, sniedzot gan reģiona, gan valsts līmeņa pakalpojumus.
- ♦ Starp pakalpojumu centriem ir jāveicina to sasaiste, tādējādi veicinot efektīvāku pakalpojumu pieejamību un to racionālu izvietojumu, saglabājot perifēro teritoriju attīstības iespējas kopējā novada kontekstā.
- ♦ Veidojot jaunizveidotā novada teritorijas plānojumu, vērst uzmanību uz ciema statusa noteikšanu lauku apdzīvojuma struktūrām (ciemu teritorijas), kuras vēsturiski veidojušās, tomēr to apdzīvojuma rādītājs un pieejamais pakalpojumu klāsts neveido ciema teritorijas funkcionāli nepieciešamo kopumu, noteikt mazciema statusu, tādējādi nezaudējot vietas identitāti.
- ♦ Veicināt vienlīdzīgas pieejamības nodrošinājumu inženiertehniskās apgādes un komunikāciju pakalpojumiem, transporta pieejamību (t.sk. skolēnu autobusi, sociālās aprūpes specializētie auto, NMPD), lai iedzīvotāju spētu pēc iespējas ērtāk saņemt sev nepieciešamos pakalpojumus no novada nozīmes centriem vai reģionālā centra.
- ♦ Jāveicina arī turpmāk pakalpojumu mobilitāte un digitalitāte, lai pakalpojumu pieejamība kļūtu neatkarīga no iedzīvotāju skaita teritorijā, no atrašanās vietas un speciālistu darba laika. Šobrīd ir ieviesti pirmie attālinātie pakalpojumi novadā (e-pakalpojumi),

kas sniedz iespēju ērtāk gūt pašvaldības pārvaldībā esošos pakalpojumus. Turpmāk jāvērs papildus uzmanība uz mobiliem pakalpojumiem – mobilā izglītība, mobilā veselības aprūpe, mobilie sociālie pakalpojumi u.c. iespējas pakalpojumu transformēšanā "jebkurā vietā un laikā".

- ♦ Jāpilnveido atgriezeniskās saites veidošanai ar iedzīvotājiem, attīstot operatīvo aplikāciju "Cēsu novads" visā novada teritorijas pārklājumā, lai sniegtu iedzīvotājiem iespēju viedokļa izpaušanai un apsaimniekošanas problēmu definēšanai, tādējādi sadarbojoties un sniedzot ātrākus operatīvos risinājumus teritorijā (veicināt pēc iespējas lielāku iedzīvotāju iesaisti).
- ♦ Jāattīsta vienots klientu apkalpošanas centru (KAC) tīkls, lai nodrošinātu klātienē pakalpojumu vienmērīgu pieejamību un vienotu pakalpojumu kopumu ikkatrā centrā. KAC veidojas kā galvenie pakalpojumu saņemšanas punkti, kuros papildus nepieciešams organizēt klientu apkalpošanu pēc pieraksta, veicinot elastīgāku darba laiku.
- ♦ Viedo ciemu koncepcijas attīstība visā novada teritorijā (labās prakses piemērs – Skujene).
- ♦ Cēsu novads virza savu turpmāko attīstību tā, lai pakalpojumu gūšanas iespējas būtu pārdomātākas un vērstas uz novada iedzīvotāju vajadzībām, tādējādi ceļot novada kopējo konkurētspēju un pievilcību reģiona mērogā.

SATIKSME UN TEHNISKĀ INFRASTRUKTŪRA

Infrastruktūras attīstība veicina novada sasniedzamību iekšējā un ārējā mērogā, nodrošinot aizvien pieejamāku un sakārtotāku infrastruktūru iedzīvotājiem un vietējiem uzņēmējiem, tiek nodrošināta arī ērtāka un pievilcīgāka pārvietošanās novada viesiem. Droša, ērta un ātra sasniedzamība ir viens no būtiskākajiem teritorijas attīstības nosacījumiem - uzlabojoties teritoriālajai sasniedzamībai un cilvēku mobilitātei, aizvien attīstītākas kļūst arī perifērijā esošās teritorijas, tādējādi tiek sekmēti teritorijas izaugsmes rādītāji, veidojot vienmērīgāku kopējo novada apdzīvotību.

Novada sasniedzamību no ārpuses un galvenos iekšējos savienojumus nodrošina valsts uzturēti ceļi, savukārt mazākas nozīmes novada teritoriju savstarpēju savienojamību nodrošina pašvaldības ceļi un ielas ciemos un pilsētās.

Valsts galvenie un starptautiskās nozīmes autoceļi:

- ♦ Rīga-Sigulda-Veclaicene (A2) – 9 km no Cēsīm;
- ♦ Inčukalna-Valmiera-Valka (A3) – 15 km no Cēsīm;

Valsts reģionālās nozīmes autoceļi:

- ♦ Umurga-Cēsis (P14);
- ♦ Valmiera-Cēsis-Drabeši (P20);

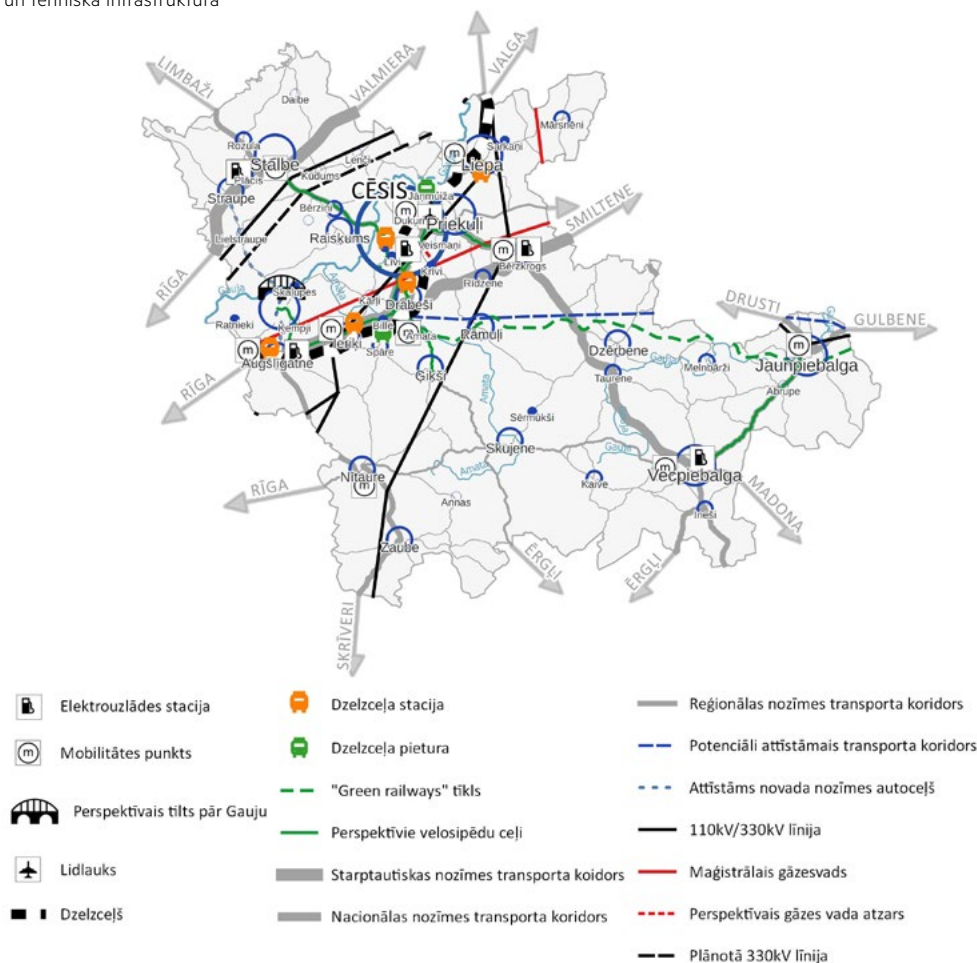
- ♦ Priekuļi-Rauna (P28);
- ♦ Rauna (Vidzemes šoseja)-Drusti-Jaunpiebalga (P29);
- ♦ Garkalne-Alauksts (P3);
- ♦ Cēsis-Vecpiebalga-Madona (P30);
- ♦ Ērgļi – Drabeši (P31);
- ♦ Augšligatne-Skrīveri (P32);
- ♦ Ērgļi-Jaunpiebalga-Saliņkrogs (P33).

Valsts vietējas nozīmes autoceļi un pašvaldības autoceļi veido 71 autoceļa tīklu, kas nodrošina novada teritorijas sasniedzamību un pašvaldības teritorijas līdzsvarotu attīstību.

Cēsu novads pēc tā teritorijas ir vērtējams kā plašs, tādējādi tā iekšējo robežu attālums sniedzās pat 100 km attālumā. Lielākā transporta noslodze ir Valsts nozīmes autoceļiem A2 (3-8 tūkst. automašīnu diennaktī), A3 (5 tūkst. automašīnu diennaktī) un reģionālās nozīmes autoceļam P30 (līdz 8 tūkst.).

Nozīmīgs infrastruktūras pārbūves objekts - valsts nozīmes ceļa A2 Rīga-Sigulda-Igaunijas robeža (Veclaicene) km 77.30-88.10, kuram ir izstrādāts izbūves projekts, kas paredz četru joslu

Attēls Nr.4.Satiksmes un tehniskā infrastruktūra

izbūvi šajā posmā, papildus nodrošinot satiksmes organizācijas maiņu, lai uzlabotu satiksmes dalībnieku drošību un komfortu. Pašvaldības interesēs ir pēc iespējas vairāk piedalīties plānošanas procesā.

Novada iekšējās sasaistes uzlabošanai ir jāveicina arī tādus apstākļus kā dabisko barjeru samazināšana novada teritorijā, būtiska robežšķirtne ir Gaujas upe (kalpo kā robeža arī pagastu administratīvām teritorijām). Šobrīd novada teritorijā ir seši tilti pār Gauju, kas savieno Cēsu pilsētu un Raiskuma pagastu, Priekuļu un Raiskuma pagastu, savukārt četri no tiem atrodas Jaunpiebalgas apvienības pārvaldes teritorijā (Jaunpiebalgā, Jēcos, Melnbāržos, Urlēs). Upes šķērsošanai pieejama arī vēsturiskā pārceltuve Līgatnē (pārvietošanās ar pļosta palīdzību), kas kalpo gan funkcionāli, gan kā tūristu piesaistes punkts.

Tāpat novada teritoriju šķērso Rīga-Cēsis-Lugaži-valsts robeža-Tallina (EE) dzelzceļa līnija, kas savieno novadu ne tikai ar galvaspilsētu, bet arī Lgauniju. Novadā ir pieejamas septiņas vilciena pieturvietas (Līgatne, Ieriķi, Melturi, Āraiši, Cēsis, Jāņmuiža, Liepa), kur ne visām no pieturvietām ir pieejamas atbilstošas piekļuves iespējas. Viens no svarīgākajiem telpiskās attīstības principiem ir veidot ciešāku sasaisti starp dažādiem apdzīvotuma centriem, jo īpaši tiem, kuru savstarpējais attālums sniedzas līdz 15 km. Mikromobilitātes nodrošinājums ir pamats šo centru savstarpējai savienojamības uzlabošanai, veicinot gan dažādu nemotorizēto pārvietošanās veidu aktualizāciju, gan iedzīvotāju fizisko aktivitāšu uzlabošanu. Būtiski novada teritorijā ir noteikt, ka līdz ar autoceļu pārbūvi, ir jānodrošina veloinfrastruktūras un gājēju infrastruktūras izbūve. Tai pat laikā,

VADLĪNIJAS:

- ♦ Jāveicina ceļu kvalitātes uzlabošana dažādos ceļu posmos, kas ikdienā ir ar augstu satiksmes intensitāti, kā arī jāveicina stratēģiski būtisku ceļu posmu asfaltēšana (t.sk. P33 ceļa posmu Ineši-Ērgļi).
- ♦ Veicināt vienotas un savstarpēji saistītas transporta sistēmas attīstību, lai veidotu labāku reģiona centra (Cēsis) savienojamību ar novada apdzīvoto vietu centriem (jo īpaši ar Jaunpiebalgas apvienības pārvaldes teritoriju), nodrošinot efektīvas sabiedriskā transporta iespējas novada iedzīvotājiem un viesiem.
- ♦ Cēsu pilsētas teritorijas centra slodzes mazināšanai, pārbūvēt Birzes ielu un perspektīvi izbūvēt A. Kronvalda ielu līdz J.Poruka ielai, sniedzot labāku savienojumu ar P20 apvedceļu un rūpniecisko zonu pilsētas ziemeļaustrumu daļā.
- ♦ Jāveicina dabisko barjeru samazināšana novada teritorijā, teritoriāla savienojuma izveide Līgatnes pilsētai un Straupes pagastam pār Gauju (tilta izbūve pie Līgatnes pārceltnes), lai attīstītu jaunas mobilitātes iespējas iedzīvotājiem un novada harmoniskāku pieejamību.
- ♦ Vecināt pielāgotas infrastruktūras izveidi senioriem un cilvēkiem ar īpašām vajadzībām, uzlabojot vides pieejamību infrastruktūras objektos.
- ♦ Uzlabot piekļuves iespēju līdz dzelzceļa pieturvietām (gājēju un velosipēdu ceļi gar autoceļiem un atbilstošs apgaismojums) un izbūvēt dzelzceļa šķērsošanas vietas gājējiem (atbilstoši

apdzīvotās vietās nodrošinot satiksmes mierināšanas elementu implementēšanu, lai uzlabotu pārvietošanās drošību ikvienam satiksmes dalībniekam. Veloinfrastruktūras attīstība papildus nodrošinās sabiedriskā transporta izmantošanas iespējas. Perspektīvi jāattīsta mobilitātes punktu izveide novada teritorijā, tādējādi sniedzot dažādu transporta līdzekļu un pārvietošanās veidu iespējas. Teritorijā ir jāveicina lielāka pārvietošanās veidu dažādība iedzīvotāju ikdienas dzīvē.

Elektromobilitāte ir būtisks elements, kas veicina dabai draudzīgāku pārvietošanās veidu izmantošanu, lai to nodrošinātu novada teritorijā būtiski ieguldījumi ir jānodrošina infrastruktūras attīstībā. Šobrīd novadā ir piecas elektrouzlādes stacijas, kas atrodas Cēsis, Augšlīgatnē, Vecpiebalgā, Bērzkrogā, Plācī, nākotnē staciju izvietojumam jāaptver plašāks teritoriālais viensums, veidojot blīvāku to izvietošanu.

Cēsu pilsētas pierobežā atrodas lidlauks "Cēsis", kas pēc tā kategorijas definējas kā civilās aviācijas lidlauks ar 800 m garu un 30 m platu zāles seguma skrejceļu, kurā ir atļauts veikt lidojumus nekontrolējamajā (G klase) gaisa telpas zonā. Lidlaukā var veikt lidojumus līdz 2900 km augstumam gaisa kuģi ar noteiktu maksimālo pacelšanās masu – līdz 5700 kg (atļauja izsniegta no VA "Civilās aviācijas aģentūra"). Lidlauka novietojums ap sevi rada noteiktus apgrūtinājumus un iedala satiksmes zonas, kurās jāievēro objektu izvietošanas prasības, saņemot VA "Civilās aviācijas aģentūra" atļaujas par potenciāli bīstamu objektu izvietošanu. Lidlauks nodrošina novadam starptautiskas saiknes un savienojamību.

iedzīvotāju paradumiem – pie "īsāka" nosakāmā maršruta)

- ♦ Jāattīsta dzelzceļa izmantošana ne tikai pasažieru pārvadājumiem, bet arī efektīvas kravas pārvadājuma iespējas uzņēmējiem
- ♦ Veicināt elektrouzlādes staciju izveidi un tīkla paplašinājumu novada teritorijā gan stratēģiski nozīmīgākās vietās, gan novada un vietējas nozīmes centros.
- ♦ Jāattīsta veloceļu un gājēju ceļu izveide, veidojot vienotu infrastruktūras tīklu, nodrošinot ērtu pārvietošanos iedzīvotājiem un tūristiem
- ♦ Līdz ar autoceļu pārbūvi novadā jānodrošina velo un gājēju infrastruktūras izbūve, veidojot drošāku pārvietošanos ikvienam satiksmes dalībniekam un veicinot augstvērtīgāku apdzīvoto teritoriju savstarpējo savienojamību.
- ♦ Attīstīt kopējo veloceļu, veloparku, pastaigu un tūrisma taku, iekļaujot to kopējā transporta un tūrisma infrastruktūras tīklā, visā teritorijā nodrošinot atbilstošu labiekārtojumu (t.sk. slēgtas velonovietnes)
- ♦ Jāpaplašina un jāpielāgo 2019. gadā izstrādātās un apstiprinātās "Satiksmes drošības un mierināšanas vadlīnijas Cēsu novadam", iekļaujot risinājumus ne tikai pilsētas teritorijā, bet arī mazāk blīvi apdzīvoto teritoriju kontekstā.

- ♦ Perspektīvi attīstīt mobilitātes punktu ieviešanu stratēģiski nozīmīgās vietās – pie pašvaldības ēkām, Green railway posmos, publiskā transporta mezglos. Pirmais mobilitātes punkts izveidojams Cēsu pilsētas vilciena stacijas un autoostas teritorijā
- ♦ Norisinās nacionālas nozīmes mikromobilitātes infrastruktūras izpēte posmā Valmiera–Cēsis, Rīga, kas tiks veikta

līdz 2022. gadam, pašvaldībai būtiski ir turpināt sadarbību par infrastruktūras maršrutu trases izpēti.

- ♦ Cēsu vecpilsētas ielu kustības atslogošanai attīstīt stāvvietas izveidi (zemes vienība starp Vaļņu un Dārzniecības ielu) un Park&Ride autostāvvietas izveide pie dzelzceļa stacijas.

INŽENIERKOMUNIKĀCIJAS

Cēsu novada tehnisko infrastruktūru veido pilsētu un ciemu centralizētās ūdensapgādes, sadzīves un lietus ūdens kanalizācijas, siltumapgādes, elektroapgādes, gāzes apgādes, sakaru nodrošināšanas sistēmas tīkli un objekti, hidrotehniskās būves. Būtiski attīstīt inženierkomunikāciju pieejamību novada apdzīvotajās teritorijās, paaugstinot energoefektivitāti (t.sk. siltuma trases rekonstrukcija), drošību un samazināt ietekmi uz apkārtējās vides piesārņojumu (t.sk. siltumnīcefekta gāzes emisijas). Mūsdienām atbilstošas un videi draudzīgāku inženierkomunikāciju izveide, veicinās dzīves vides kvalitāti, investoru piesaisti un uzņēmējdarbības veicināšanu.

VADLĪNJAS:

- ♦ Sekmēt jaunu pieslēgumu veidošanu pie novada centralizētajiem ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes tīkliem un esošo pieslēgumu racionālu izmantošanu
- ♦ Optimizēt centralizēto ūdensapgādes, kanalizācijas un siltumapgādes sistēmu tīklu paplašināšanu un rekonstrukciju
- ♦ Veicināt vienmērīgu un augstas kvalitātes interneta nodrošinājumu visā novada teritorijā, kā arī ieviest tehnoloģiski attīstītāko tīkla veidu, tādējādi papildus piesaistot IKT nozares attīstību novada teritorijā
- ♦ Elektroenerģijas un siltumenerģijas ražošanas jaunu tehnoloģiju ieviešana – fosilo energoresursu aizstāšana ar atjaunojamo energoresursu izmantošanu
- ♦ Attīstīt lietus ūdens kanalizācijas tīklus un nodrošināt

zaļi-zilās infrastruktūras izvedi blīvi apdzīvotās teritorijās, izmantojot savāktu ūdeni kā resursu mikroklimata uzlabošanai, saimnieciskajām vajadzībām u.c. procesiem, nodrošinot ilgtspējīgus risinājumus ievieši.

- ♦ Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu, samazinot CO2 gāzes, palielinot alternatīvo energoresursu izmantošanu, palielinot renovēto ēku apjomu un teritorijas apgaismojuma energoefektivitāti (viedo risinājumu ieviešana)
- ♦ Ieviest gaisa monitoringa stacijas, lai konstatētu ārtelpas gaisa kvalitāti un noteiktu mērījumu atbilstību normatīviem, balstoties uz to veikt nepieciešamos pasākumus
- ♦ Teritorijas plānojumā jāstiprina nosacījumi par alternatīvo energoapgādes objektu izvietošanu.

FUNKCIONĀLĀS TELPAS

Cēsu novada telpiskās attīstības perspektīvas būtiska daļa ir novada teritorijas iedalījums funkcionālajās telpās. Funkcionālās telpas nosaka teritorijas telpisko struktūru un vadlinijas teritorijas integrētai plānošanai, tai skaitā teritorijas plānojuma un citu plānojumu izstrādei.

Cēsu novada telpiskā uzbūve sastāv no divām daļām – Cēsu pilsētas un Cēsu novada lauku telpas, kuras policentrisku attīstību nodrošina vienmērīgs attīstības centru izvietojums. Attīstības centru, ciemu un Līgatnes pilsētas, plānošanai, stratēģijā izstrādātas vadlinijas lauku apdzīvotu vietu plānošanai.

Cēsu pilsēta stratēģijā tiek noteikta kā īpaša plānošanas teritorija un tiek attīstīta kā kompakta pilsēta, primāri izmantojot esošās pilsētas apbūvētās teritorijas, no jauna apgūstot degradētās teritorijas un maksimāli saglabājot bagātu dabas un kultūrvēsturisko mantojumu, visu nozaru attīstības politikās integrējot nosacījumus kultūrvēsturiskā mantojuma, bioloģiskās daudzveidības un vides kvalitātes saglabāšanai un aizsardzībai.

CĒSU PILSĒTAS TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVAS ELEMENTI:

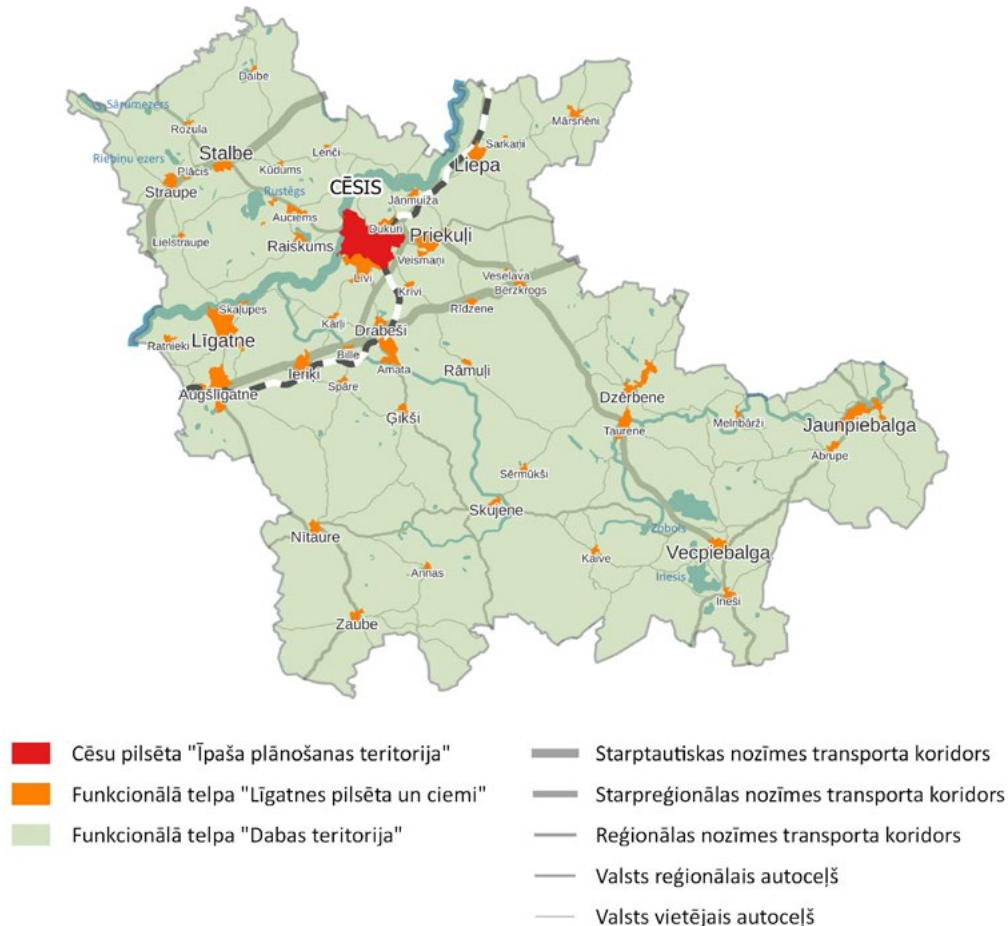
1. Funkcionālā telpa "Centrs"
2. Funkcionālā telpa "Dzīvojamie rajoni"
3. Funkcionālā telpa "Ražošana"
4. Funkcionālā telpa "Dabas teritorijas"
5. Funkcionālā telpa "Kūrorts"

Cēsu novada lauku telpā tiek veicināta vienmērīga lauku apdzīvotība, saglabāta kultūrainavu un tradīcijas, kā arī bioloģiskā daudzveidība. Apdzīvotās vietas nodrošināmas ar ceļiem, elektroenerģijas un komunikāciju infrastruktūru. Lauku teritorijās veicināta videi draudzīga lauksaimniecība un mežsaimniecība.

TELPISKĀS ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVAS ELEMENTI CĒSU NOVADA LAUKU TELPĀ:

1. Funkcionālā telpa "Līgatnes pilsēta un ciemi"
2. Funkcionālā telpa "Dabas teritorijas"

Attēls Nr.5. Funkcionālās telpas Cēsu novada lauku telpā

FUNKCIONĀLĀS TELPAS CĒSU PILSĒTĀ

1. FUNKCIONĀLĀ TELPA "CENTRS"

Teritoriju raksturo vēsturiski izveidojusies daudzfunkcionāla izmantošana ar jauktu dzīvojamo un publisko apbūvi, augsts reprezentatīvo kultūrvēsturisko, tūrisma un sporta objektu īpatsvars, prestiži un pieprasīti mājokļi un zaļa ārtelpa. Pilsētas galvenais sabiedriskais un pakalpojumu centrs.

Funkcionālā telpā atrodas valsts aizsardzībā esošie valsts nozīmes kultūras pieminekļi un vietējās nozīmes kultūras pieminekļi.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu "Centrs" veidojošie elementi:

- ♦ vēsturiskās apbūves un mūsdienīgas apbūves teritorijas;
- ♦ Cēsu pils komplekss ar Pils parku;
- ♦ vēsturiskais centrs ar arhitektoniski un sabiedriski nozīmīgām ēkām, teritorijām, tajā skaitā Sv. Jāņa baznīcu, Rožu laukumu, Veco Alus brūzi;
- ♦ nozīmīgi kultūras objekti (piemēram, Vidzemes koncertzāle Cēsis);
- ♦ stacijas/autoostas teritorija un Cēsu Centrālā bibliotēka
- ♦ sporta un atpūtas objekti (stadions, skeitparks u.c.);
- ♦ galvenais pilsētas sabiedriskais un pakalpojumu centrs: sabiedriskās iestādes, izglītības iestādes, Valsts pārvaldes iestādes, medicīnas u.c. iestādes, tirdzniecības un pakalpojumu objekti (Cēsu tirgus, tirdzniecības centri, veikali u.c.), biroji;
- ♦ transporta infrastruktūras objekti (Cēsu autoosta un dzelzceļa stacija, ielas, autostāvvietas, laukumi);
- ♦ zaļā ārtelpa (parki, skvēri, iekšpagalmi).

Funkcionālās telpas attīstību veicina vairāki investīciju projekti pilsētas vēsturiskā centra infrastruktūras saglabāšanai un atjaunošanai, Cēsu Jaunās pils infrastruktūras sakārtošanas turpināšana tūrisma un atpūtas vajadzībām, Cēsu viduslaiku pils kompleksa mūru konservācija, jaunu atpūtas objektu izveide u.c. Ik gadus palielinās atpazīstamu un populāru pasākumu skaits, kas pozitīvi ietekmē pilsētas tēlu.

Teritorijā ir augsts potenciāls gan esošo, gan jaunu sabiedriski nozīmīgu objektu attīstībai, kas kalpo kā kultūras, izglītības, atpūtas un sporta piesaistes objekti un veicina Cēsu pilsētas atpazīstamību starptautiskā mērogā.

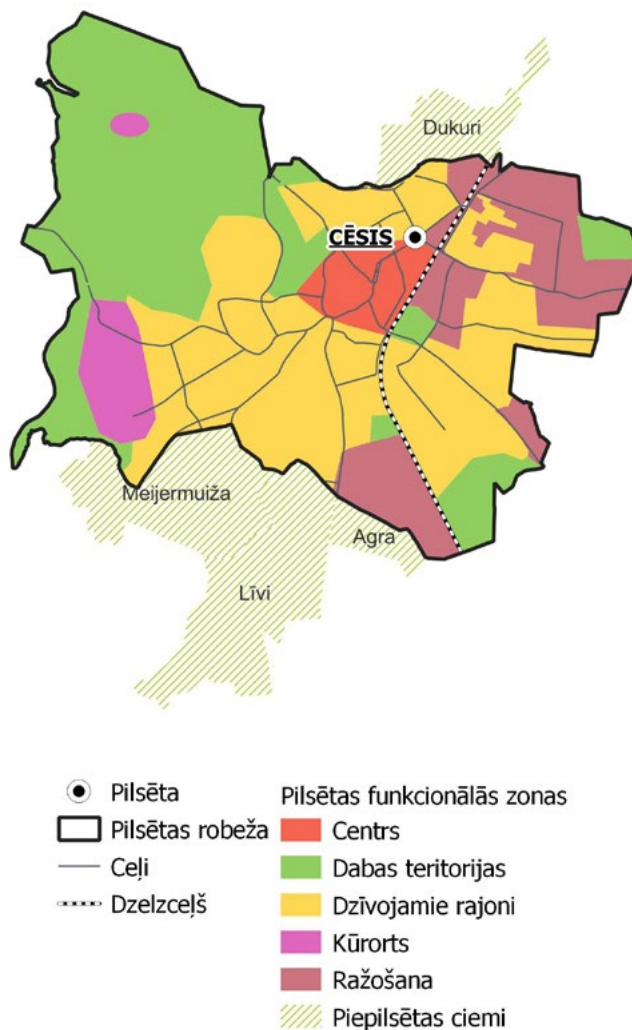
VĒLAMĀS ILGTERMIŅA IZMAIŅAS

Funkcionālā telpa "Centrs" 2030.gadā ir teritorija ar augstu estētisko kvalitāti un attīstītu publisko infrastruktūru, kurā nodrošināta daudzfunkcionāla teritorijas izmantošana, attīstīta un saglabāta augstas arhitektoniskās un funkcionālās kvalitātes dzīvojamā un publiskā apbūve, ar kultūru, tūrismu, atpūtu un sportu saistītas aktivitātes.

VADLĪNIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI

- ♦ Sekmēt Vecpilsētas teritorijas attīstību par Vidzemes reģiona lielāko tūrisma, kultūras, mākslas, atpūtas un lietišķo aktivitāšu centru;

Attēls Nr.6. Funkcionālās telpas Cēsu pilsētā

- ♦ Izmantojot dizaina risinājumus, veidot emocionāli interesantu, fiziski pieejamu un pievilcīgu publisko ārtelpu ikvienam sabiedrības loceklim;
- ♦ Īpašu prioritāti piešķirt gājējiem un velobraucējiem, pēc iespējas samazinot pilsētas centra noslogotību ar privāto autotransportu;
- ♦ Veicināt tūrisma, sporta un kultūras ekonomiskās nozīmes pieaugumu, jaunu un daudzveidīgu tūrisma un sporta produktu izveidi, visu "dalībnieku" iesaisti vienotā pakalpojumu infrastruktūrā, starptautiski ievērojamu projektu realizāciju;
- ♦ Saglabāt un atjaunot Cēsu vecpilsētas arhitektoniski telpisko vidi, ko veido vēsturiskā plānojuma struktūra un izteismīgie arhitektūras elementi;
- ♦ Veicināt radošā kvartāla un radošās uzņēmējdarbības (mākslinieku un amatnieku darbnīcas, rezidences, tirdziņi, konferenču zāles, koncerti, izrādes, brīvdabas kino u.c.) attīstību vēsturiskā Vecpilsētas centra robežās. Izveidot mūsdienīgu un atpazīstamu radošo industriju centru;
- ♦ Noteikt reālas, pamatotas prasības jaunveidojamās un

renovējamās publiskās un dzīvojamās apbūves arhitektūras elementu kvalitātei.

PRIORITĀRI ATTĪSTĀMĀS TERITORIJAS UN DARBĪBAS

- ♦ Kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un atjaunošana - pils kompleksa attīstība un pilsētas vēsturiskā centra infrastruktūras pilnveidošana;
- ♦ Satiksmes infrastruktūras uzlabošana: saprotama pārvietošanās, ielas veidotas kā sociālas telpas, nodrošināts nepieciešamo autostāvvietu skaits (t.sk. tūristu autobusu), jauni transporta risinājumi ātrai, ērtai un drošai pilsētas centra sasniedzamībai visiem satiksmes dalībniekiem;
- ♦ Zaļo zonu sakārtošana un labiekārtošana.

2. FUNKCIONĀLĀ TELPA "DZĪVOJAMIE RAJONI"

Teritoriju raksturo mazstāvu un daudzstāvu daudzdzīvokļu namu un privātmāju dzīvojamā apbūve, apkaimju sabiedriskie un pakalpojumu centri ar teritorijas funkcionēšanai nozīmīgiem publiskiem objektiem, tirdzniecības vietām, kā arī zaļā ārtelpa.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi:

- ♦ jauktas mazstāvu un daudzstāvu namu apbūves teritorijas;
- ♦ daudzstāvu namu apbūves teritorijas;
- ♦ savrupmāju apbūves teritoriju kvartāli;
- ♦ apkaimju sabiedriskie un pakalpojumu centri;
- ♦ klīnika;
- ♦ biroji, tirdzniecības un pakalpojumu objekti (veikali, frizētavas, skaistumkopšanas saloni u.c.);
- ♦ transporta infrastruktūras objekti (transportlīdzekļu novietnes u.c.);
- ♦ zaļā ārtelpa (iekšpagalmi, atpūtas vietas u.c.).

Funkcionālās telpas attīstību veicina vairāki investīciju projekti pašvaldības un dzīvojamā fonda energoefektivitātes paaugstināšanai, daudzdzīvokļu māju koplietošanas teritoriju labiekārtojuma veidošanai, bērnu rotaļu laukumu izveidei iekšpagalmos. Teritorijā ir potenciāls dažādu veidu mājokļu un pakalpojumu attīstībai.

VĒLAMĀS ILGTERMIŅA IZMAIŅAS

Funkcionālā telpa "Dzīvojamie rajoni" 2030.gadā ir teritorija ar energoefektīviem un estētiski pievilcīgiem mājokļiem, labiekārtotu publisko ārtelpu un sakārtotiem inženiertikļiem.

VADLĪNIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI

- ♦ Primāri atjaunot un izmantot esošo mazstāvu un daudzstāvu daudzdzīvokļu ēku dzīvojamo fondu;
- ♦ Pirms privātmāju apbūves teritoriju paplašināšanas izbūvēt atbilstošu inženiertehnisko infrastruktūru (pieslēgumus pie pašvaldības centralizētajiem tīkliem);
- ♦ Veicināt dzīvojamā fonda ilgtspēju un energoresursu efektīvu izmantošanu, dzīvojamo māju tehniskā stāvokļa un arhitektoniskā veidola uzlabošanu. Veicināt atjaunojamo energoresursu izmantošanu mājokļu siltumapgādē;

- ♦ Papildināt dzīvojamos rajonus ar trūkstošajiem elementiem – atpūtas, sporta un bērnu rotaļu laukumiem, inženiertehnisko infrastruktūru, transportlīdzekļu novietnēm, piebraucamajiem, velosipēdistu un gājēju ceļiem u.c.

PRIORITĀRI ATTĪSTĀMĀS TERITORIJAS UN DARBĪBAS

- ♦ Veicināt daudzdzīvokļu namu energoefektivitātes uzlabošanu un dzīvojamā fonda atjaunošanu;
- ♦ Veicināt papildus īres dzīvojamā fonda izveidi;
- ♦ Sekmēt degradēto teritoriju sakārtošanu;
- ♦ Sakārtot transporta un tehnisko infrastruktūru;
- ♦ Veicināt privātā sektora mājokļu vides sakārtošanu;
- ♦ Atbalstīt senioriem un ģimenēm ar bērniem draudzīgas infrastruktūras iekārtošana, izveidojot un attīstot zaļās zonas.

3. FUNKCIONĀLĀ TELPA "RAŽOŠANA"

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi:

- ♦ Funkcionālā telpa "Ražošana" ietver Cēsu novada industriālās zonas (sk. attēlu Nr.6 "Funkcionālās telpas Cēsu pilsētā");
- ♦ Rūpniecības, Robežu ielas rajons;
- ♦ Zeltkalna ielas rajons;
- ♦ Saulrītu ielas rajons līdz valsts autoceļam P20 un tā tiešās pieejamības teritorija;
- ♦ Bijusi autoremonta rūpnīcas (ARZA) un A/S "CATA" teritorija;

VĒLAMĀS ILGTERMIŅA IZMAIŅAS

Funkcionālā telpa "Ražošana" 2030. gadā ir teritorijas un industriālās zonas, kas nodrošinātas ar modernu tehnisko infrastruktūru. Funkcionālās telpas prioritāte ir industriālo zonu, transporta un loģistikas pakalpojumu (transporta terminālu, loģistikas centru u.c.) un tehniskās infrastruktūras attīstība.

VADLĪNIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI

- ♦ Īpaši atbalstīt uz zināšanām, pētniecību un videi draudzīgām tehnoloģijām balstītu inovatīvo ražošanu (gala produktu ar augstu pievienoto vērtību), kā arī radošo un jauniešu uzņēmējdarbību. Attīstīt sadarbību un atgriezenisko saiti starp zinātniekiem un uzņēmējiem;
- ♦ Izmantot profesionālās izglītības iestāžu izglīto to cilvēkresursu potenciālu, kopīgu attīstības projektu izstrādei un jaunu produkcijas noieta tirgu veidošanai gan nacionālā, gan starptautiskā mērogā;
- ♦ Veicināt labvēlīgas uzņēmējdarbības un investīciju vides attīstību, piedāvājot potenciālajiem uzņēmējiem un investoriem labi pieejamas un ar tehnisko infrastruktūru, tajā skaitā energoresursiem, nodrošinātas teritorijas uzņēmējdarbības attīstībai;
- ♦ Racionāli izmantot un iesaistīt ekonomiskajā aprītē esošo industriālo zonu neizmantotās teritorijas un esošo tehnisko infrastruktūru - dzelzceļa atzarus, sliežu ceļus, noliktavu ēkas un būves u.tml.;
- ♦ Atbalstīt jaunu ražošanas teritoriju un objektu izveidi un esošo paplašināšanu tādiem uzņēmumiem, kas pielieto videi draudzīgas

tehnoloģijas ar racionālo resursu izmantošanu;

- ♦ Veicināt degradēto un/vai piesārņoto teritoriju revitalizāciju, primāri piedāvāt tās investoriem jaunas ražošanas apbūves veidošanai;
- ♦ Jaunu industriālo zonu izveide uzņēmējdarbības attīstības veicināšanai esošo rūpniecības teritoriju tuvumā (sk. funkcionālo telpu karti);
- ♦ Ieteicams jaunas, lielas ražotnes koncentrēt Rūpniecības – Robežu ielas rūpnieciskajā zonā, kas atrodas pilsētas nomalē, pieejams dzelzceļa atzars, lielas neizmantotas teritorijas, kā arī citās pilsētas industriālajās zonās, pirms tam izvērtējot katras atbilstību konkrētas uzņēmējdarbības mērķiem, lai pēc iespējas izslēgtu konfliktu starp ražošanas un dzīvojamās apbūves funkcijām, bioloģiskās daudzveidības un vides aizsardzības mērķiem.

PRIORITĀRI ATTĪSTĀMĀS TERITORIJAS UN DARBĪBAS

- ♦ Esošo industriālo zonu pieejamības un transporta infrastruktūras attīstība;
- ♦ Esošo industriālo zonu nodrošināšana ar atbilstošu energoapgādes jaudu;
- ♦ Jaunas industriālās zonas izveide esošo rūpniecības teritoriju tuvumā ar inženierkomunikācijām jaunu uzņēmumu piesaistei.

4. FUNKCIONĀLĀ TELPA "DABAS TERITORIJAS"

Funkcionālā telpa "Dabas teritorijas" ietver PILSĒTAS plašās "zaļās un zilās teritorijas" - mežus, mežaparkus, parkus, skvērus un ūdeņus, kas primāri tiek izmantoti ekosistēmu funkcijai un pilsētas iedzīvotāju un viesu atpūtai.

Teritoriju raksturo augsts pašvaldībai un valstij piederošu dabas struktūru īpatsvars, tajā skaitā bioloģiskajai daudzveidībai nozīmīgas teritorijas, praktiski neapbūvēta vide, bet izveidots labiekārtojums publiskās infrastruktūras vajadzībām.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi:

- ♦ mežu un parku teritorijas;
- ♦ ūdeņu un ūdensmalu teritorijas;
- ♦ kapsētu teritorijas;
- ♦ mazdārziņu un vasarnīcu teritorijas;
- ♦ dabas takas;
- ♦ labiekārtotas pludmales (peldvietas, atpūtas vietas);
- ♦ aktīvās atpūtas iespēju (t.sk. daudzveidīgu sporta aktivitāšu) maršruti.

Teritorijā ir augsts potenciāls pilsētas vides aizsardzības funkciju nodrošināšanai, publiskās atpūtas un sporta infrastruktūras attīstībai, teritoriju izmantošanai pilsētas viesu atpūtai pie ūdeņiem un dabā - peldēšanai, ūdenssportam, makšķerēšanai, u. c. brīvā laika pavadīšanas aktivitātēm.

VĒLAMĀS ILGTERMIŅA IZMAIŅAS

Funkcionālā telpa "Dabas teritorijas" 2030.gadā ir sakopta, atbilstoši saglabāta un uzturēta pilsētas publiskā telpa ar daudzveidīgā atpūtas, tūrisma un estētiskā baudījuma vērtībām.

VADLĪNIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI

- ♦ Ilgtspējīgi izmantot pilsētas dabas resursus: mežus, mežaparkus, ūdeņus, maksimāli saglabājot to daudzveidību un pašreizējo procentuālo attiecību pret apbūvētajām teritorijām;
- ♦ Saglabāt pilsētas zaļās teritorijas;
- ♦ Uzlabot pilsētas parku, skvēru, ūdensmalu u.c. zaļo publisko teritoriju infrastruktūru un pieejamību. Prioritāte ir blīvi apdzīvotas apkaimes, kur parku un skvēru labiekārtojuma līmenis ir zems, kā arī citas pilsētas nesakārtotās zaļās zonas, parki, skvēri un ielu stādījumi;
- ♦ Pilsētā veidot "zaļos koridorus", vietām paredzot dalīto telpu kā koridora paplašinājumu ar sociāla rakstura funkciju atpūtai un publiskai aktivitātei gar ielām, nodrošinot to sasaisti ar pilsētas kultūrvēsturiskiem objektiem, arhitektoniski nozīmīgiem un interesantiem vides objektiem, ūdeņu, dabas, parku, skvēru un citām labiekārtotām un atpūtai izmantojamām teritorijām.

PRIORITĀRI ATTĪSTĀMĀS TERITORIJAS UN DARBĪBAS

- ♦ Veidot mūsdienīgu un eko inovatīvu labiekārtojumu Pirtsupītes gravā daudzveidīgas aktīvās atpūtas un sporta aktivitāšu nodrošināšanai;
- ♦ Gaujas piekrastes teritorijas attīstība rekreācijas funkciju paplašināšanai.

5. FUNKCIONĀLĀ TELPA "KŪRORTS"

Funkcionālā telpa "Kūrorts" ietver Cīrulišu apkaimes un Gaujmalas teritorijas, kuru veido dabas resursi un bijušās sanatorijas "Cīruliši" vēsturiskā apbūve.

Nozīmīgākie funkcionālo telpu veidojošie elementi:

- ♦ dabas teritorijas;
- ♦ slēpošanas trases;
- ♦ pludmale;
- ♦ Gauja.

VĒLAMĀS ILGTERMIŅA IZMAIŅAS

Funkcionālā telpa "Kūrorts" 2030.gadā ir teritorija, kurā ir uzturētas un attīstītas Cīrulišu un Gaujmalas apkaimju dabas un publiskās teritorijas, izveidojot modernu ārstniecības, labjūtas un atpūtas kūrortobjektus.

VADLĪNIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAI

- ♦ Dabas struktūru izmantošana kūrortpilsētas tēla veidošanai;
- ♦ Nodrošināt vides kvalitāti – virszemes un pazemes ūdeņu, gaisa, augsnes, trokšņu līmeņa u.c. vides aizsardzības aspektus;
- ♦ Nodrošināt pašvaldības atbalsta politiku (nekustamais īpašums, nodokļi, informācija u.c.), lai veidotu investoru interesi par ieguldījumiem Cīrulišu un Gaujmalas kūrorta objektu izveidē;
- ♦ Ierobežot dzīvojamo apbūvi un pakalpojumu veidus, kas traucē kūrorta teritorijas attīstībai;
- ♦ Sekmēt augsta servisa medicīnas un rehabilitācijas pakalpojumu izveidi. Šajā zonā koncentrēti izvietot ārstnieciskos kūrortus, procedūrās izmantot vietējos, dabiskos ārstnieciskos līdzekļus.

PRIORITĀRI ATTĪSTĀMĀS TERITORIJAS UN DARBĪBAS

- ♦ Meklēt risinājumus neizmantoto un pilsētas vidi degradējošo objektu turpmākajai attīstībai – sadarbībā ar valdību un privātiem investoriem;
- ♦ Tematiskā plānojuma un rīcības programmas izveide teritorijai – kopā ar esošajiem uzņēmumiem un teritoriju

īpašniekiem;

- ♦ Prioritāri sekmēt neizmantoto objektu un teritoriju sakārtošanu Cīrulišu rajonā;
- ♦ Kūrortpilsētas statusa iegūšana un nostiprināšana.

FUNKCIONĀLĀS TELPAS CĒSU NOVADA LAUKU TELPĀ

FUNKCIONĀLĀ TELPA "LĪGATNES PILSĒTA UN CIEMI"

Līgatnes pilsēta un Cēsu novada ciemi pildīs vietējās ekonomiskās attīstības atbalsta centru lomu. Dažādojot pakalpojumu piedāvājumu, tie darbosies kā Cēsu pilsētas sadarbības posms. Ciemiem novada teritorijas plānojumā nosakāmas robežas un funkcionālais zonējums.

Ciemos nodrošināmie pakalpojumi:

- ♦ dzīvojamās apbūves teritorijas (dzīvojamais fonds, dzīvesvietas nodrošinājums);
- ♦ darbavietas (teritorijas, kas izmantojamas saimnieciskai darbībai, tai skaitā ražošanas objektu izvietojumam);
- ♦ sabiedriskā transporta pieejamība;
- ♦ nodrošināts transports skolēnu nogādāšanai uz tuvāko izglītības iestādi;
- ♦ ceļš līdz augstāka līmeņa attīstības centram.

Viensētās nodrošināmie pakalpojumi:

- ♦ sabiedriskā transporta pieejamība;
- ♦ nodrošināts transports skolēnu nogādāšanai uz tuvāko izglītības iestādi;
- ♦ ceļš līdz augstāka līmeņa attīstības centram.

PĀRĒJĀS APDZĪVOTĀS VIETAS

Pārējo apdzīvoto vietu – ciemu, viensētu un viensētu grupu teritoriju paplašināšana netiek prognozēta. Tiek atbalstīta

viensētu un to grupu pastāvēšana lauku teritorijā, lai saglabātu tradicionālo lauku apdzīvojuma veidu, veicinātu vienmērīgu lauku apdzīvotību, saglabātu kultūrainavu un tradīcijas. Apdzīvotās vietas nodrošināmas ar ceļiem, elektroenerģijas un komunikāciju infrastruktūru.

VADLĪNIJAS TERITORIJAS PLĀNOŠANAI

- ♦ Jānodrošina maksimāli ērtas pieejas iespējas pamata izglītībai, neatliekamajai medicīniskajai palīdzībai, minimālo ikdienas pakalpojumu un preču klāstam, kā arī jābūt nodrošinātām satiksmes iespējām līdz administratīvajam centram – Cēsu pilsētai;
- ♦ Izstrādājot teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, detalizēti jāizvērtē un jāizmanto jau esošais apdzīvojuma struktūras potenciāls;
- ♦ Jānosaka ciemu kompaktas apbūves teritorijas ar dzīvojamo un publisko apbūvju teritorijām;
- ♦ Ciemu apbūves teritorijās jāizvieto ražošanas un tehniskās infrastruktūras objekti, kā arī jānodrošina dabas un apzaļumotās teritorijas iedzīvotāju rekreācijai;
- ♦ Jānosaka katra ciema apbūves teritoriju funkcionālais zonējums un pakalpojumu struktūras attīstība;
- ♦ Jaunā apbūve maksimāli kompakti koncentrējama jau esošo ciemu robežās, paredzot jaunās apbūves teritorijas, jāizstrādā detalizēti ūdensapgādes un notekūdeņu savākšanas risinājumi.

DABAS TERITORIJU TELPISKĀ STRUKTŪRA

Dabas teritorijas funkcionālā telpa ietver teritorijas elementus ārpus pilsētas un ciemu apdzīvojuma struktūrām, kā lauksaimniecības un mežu teritorijas, purvu un ūdens teritorijas, derīgo izrakteņu ieguves un īpaši aizsargājamās dabas teritorijas.

LAUKSAIMNIECĪBAS TERITORIJAS

Novadā lauksaimniecībā izmantojamās zemju platības aizņem 30 % no kopējās teritorijas, visplašāk pārstāvētā nozare ir jaukta tipa lauksaimniecība (lopkopība un zemkopība). Aizvien intensīvāk vērojama tendence lauksaimniecības zemju deficītam un invazīvo sugu ietekmei uz tām.

VADLĪNIJAS

- ♦ Lauksaimniecības attīstības prioritāte ir visa veida lauksaimnieciskā darbība, īpaši atbalstot bioloģisko lauksaimniecību, videi draudzīgāku lauksaimniecisko ražošanu un lauksaimnieciskās darbības dažādošanu (tūrisms un atpūta, ražošana, pakalpojumu sniegšana u.c.).
- ♦ Lauksaimniecības teritorijās nav pieļaujama vērtīgas lauksaimniecības zemes degradēšana, aizaudzēšana ar krūmiem, invazīvām sugām (t.sk. latvāņiem), nezālēm. Tiek veikta meliorācijas grāvju uzturēšana un atbilstoša apsaimniekošana, meliorācijas sistēmas funkcionalitāte netiek ierobežota vai sagrauta.
- ♦ Tiek apzināts, ka lauksaimniecība ir svarīgs resurss un nepietiekama tās apsaimniekošana vai zemes platību aizņemšana sekmē arī turpmāku zemju platību samazināšanos.
- ♦ Tiek veicinātas esošo lauksaimniecības uzņēmumu izaugsmes iespējas un jauno uzņēmumu veidošanās novada teritorijā (veicināta jaunu darba vietu rašanās), tiek attīstīta lauksaimniecības zemju daudzfunkcionāla izmantošana.
- ♦ Novada dienvidrietumu daļā ir vērojams lauksaimniecības zemju deficīts, teritorijas plānojumā iekļaut teritoriju (nosakot konkrētus kritērijus), kurā tiek atbalstīta lauksaimniecības zemes

ierīkošana meža zemēs (atmežošana).

- ♦ Lauksaimniecības teritorijās netiek pieļauta ainavas daudzveidības samazināšanās vai kvalitātes samazināšanās ainaviski nozīmīgās novada teritorijās. Netiek pieļauta kultūrvēsturisku ainavu degradācija un aizsegšana.
- ♦ Tiek nodrošināta vietējās produkcijas realizācija novada nozīmes centros, norisinās tradicionālie tirdziņi, tiek veicināta vietējās nozīmes veikala izveide, kas veicina vietējās produkcijas noietu. "Cēsu Tirgu" veidot kā modernu, mūsdienīgu un stratēģiski nozīmīgu realizācijas punktu lauku produkcijai (t.sk. mājražotāji, amatnieki).
- ♦ Visā novada teritorijā ir spēkā esoši saistošie noteikumi – netiek atbalstīta un tiek aizliegta ģenētiski modificētu kultūraugu audzēšana.
- ♦ Veidot GNP teritoriju kā bioloģiskās lauksaimniecības teritoriju, izglītojot zemju īpašniekus par vēlamu darbību.
- ♦ Veicināt sadarbību ar zinātniskajām institūcijām, lai implementētu inovatīvus risinājumus dabas resursu izmantošanai un pievienotās vērtības radīšanai.

MEŽSAIMNIECĪBAS TERITORIJAS

Meža zemju kopējā platība aptver 55 % no novada teritorijas, mežsaimniecības nozarei esot vienai no novada ekonomiskajām specializācijām, būtiski veicinot novada ekonomiskās attīstības iespējas. Mežu apsaimniekošana, kas balstīta uz ilgtspējīgas apsaimniekošanas principiem, ir novada prioritāte.

VADLĪNIJAS

- ♦ Tiek veicināta ilgtspējīga mežu resursu apsaimniekošana un izmantošana, tiek atjaunoti mežu masīvi un saglabāta mežu ekoloģiskā vērtība.
- ♦ Teritorijā tiek atbalstīta mežsaimniecības nozare – kokapstrādes ražotņu attīstība (koksnes pārstrāde, mēbeļu ražošana u.c.) un infrastruktūras nodrošināšana, lai veicinātu jaunu darbavietu rašanos.
- ♦ Tiek atbalstīta teritorijas izmantošanas daudzfunkcionalitātē – derīgo izrakteņu ieguve, medību tūrisms, dabas tūrisma attīstība un atbilstošas infrastruktūras nodrošināšana, neradot draudus

dabas vērtībām un neradot negatīvu ietekmi mežsaimniecības nozares attīstībai.

- ♦ Paredzot krūmājiem klāto teritoriju transformāciju par meža zemēm, nav pieļaujama augstvērtīgu ainavu un kultūras pieminekļu aizsegšana.
- ♦ Mežu teritorijas, kas atrodas ĪADT un kultūras pieminekļu aizsardzības zonā, apsaimniekošanu balstīt pēc normatīvajos aktos noteiktā.
- ♦ Nodrošināt mežu teritorijās rekreācijas funkcijām nepieciešamo teritorijas labiekārtojumu.

ŪDENS OBJEKTI

Ūdens objektu turpmāka izmantošanas galvenā prioritāte ir dabas videi draudzīgas ar dabas, aktīvo un ģimeņu tūrismu un atpūtu saistītas aktivitātes un saimnieciskā darbība, uzņēmējdarbības vides attīstība, zivsaimniecība, tūrisma un atpūtas infrastruktūras attīstība.

VADLĪNIJAS

- ♦ Jāveicina un jāatīsta ūdens objektu tauvas joslu pieejamība, ūdenstūrisma infrastruktūra (maršrutu attīstība pa Gauju), kā arī teritoriju turpmāka labiekārtošana.
- ♦ Izstrādāt vienotus novada publisko ūdens objektu aizsardzības un apsaimniekošanas noteikumus, kas nosaka racionālu ūdens resursu izmantošanu un aizsardzību, lai mazinātu ietekmi uz ūdens ekoloģisko stāvokli un paredzētu kārtību kādā lietojami publiskie ūdeņi (motorizēto transporta līdzekļu izmantošana, makšķerēšana un pašpatēriņa zveja u.c.).
- ♦ Notekūdeņu attīstīšanas iekārtu modernizēšana un paplašināšana mazapdzīvotās vietās, īpaši uzmanību vēršot uz decentralizētām kanalizācijas sistēmām un mazo notekūdeņu attīrīšanas iekārtu uzraudzību.
- ♦ Uzlabots vides stāvoklis ūdenstilpnēs, tiek samazināta piesārņojuma un barības vielu transportēšana no lauksaimniecības un mežu teritorijām, tiek kontrolēta mazo HES darbība un ietekme.
- ♦ Meliorācijas sistēmas elementus projektēt un apsaimniekot tā, nodrošinātu labvēlīgus apstākļus dabisko ūdeņu pašattīrīšanās procesu norisei.
- ♦ Turpināt zivju resursu atjaunošanu novada teritorijā esošajās ūdenstilpēs.

DABAS TERITORIJAS BLĪVI APDZĪVOTĀS TERITORIJĀS

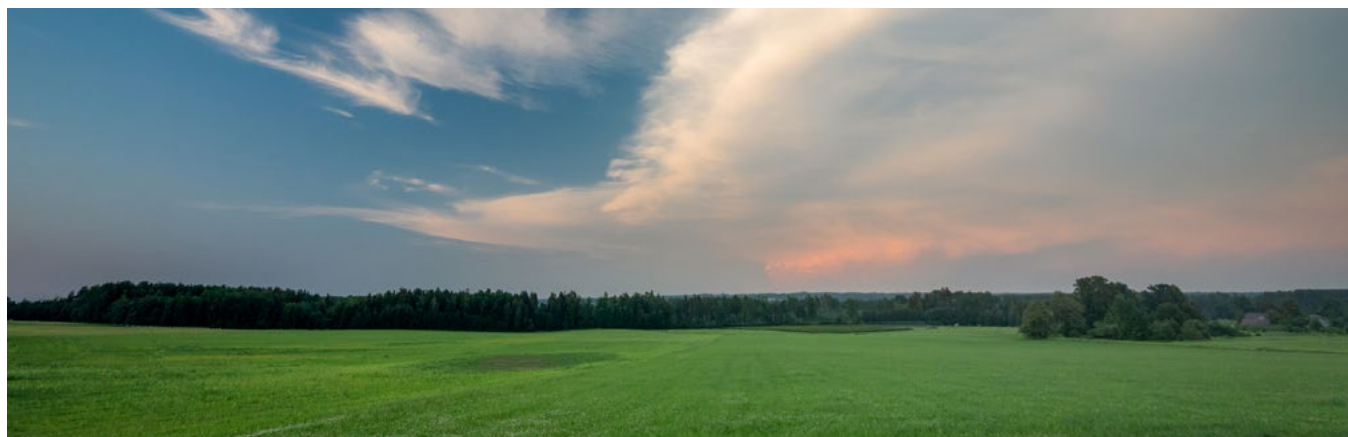
Teritorija, kuru raksturo augsts dabas struktūru īpatsvars, maz apbūvēta vai neapbūvēta vide ar izveidotu publiskās infrastruktūras labiekārtojumu.

VADLĪNIJAS

- ♦ Ilgtspējīgi izmantot esošos dabas resursus blīvi apdzīvotās teritorijās, saglabājot dabisko vērtību daudzveidību un procentuālo attiecību pret apbūves teritorijām (saglabāt esošās zaļās teritorijas).
- ♦ Zaļi-zilo teritoriju izveide pilsētvidē (piem., grāvji, diķi), lietusūdens novadišanai. Veidot apsaimniekošanas plānu lietusūdens novadei blīvas apbūves teritorijās.
- ♦ Uzlabot zaļo zonu pieejamību un labiekārtojumu blīvi apdzīvotās apkaimēs, kur potenciāli ir iespēja izveidot vai atjaunot zaļās zonas.
- ♦ Veidotas vienotas zaļo stādījumu joslas, kas ietver parkus, skvērus, centra apstādījumus, sabiedrisko ēku apstādījumus, daudzstāvu dzīvojamo ēku pagalmi, ielas apstādījumi, ūdensteču krasta teritorijas, piepilsētas meži u.c. zonas.
- ♦ Sakņu dārzu teritoriju nodrošināšana blīvi apdzīvotās teritorijās (šobrīd pieprasījums augstāks par piedāvājumu).
- ♦ EKO dārzu un kopienu dārzu izveide un attīstība Cēsu pilsētas teritorijā.
- ♦ Uzlabota ūdens kvalitāte parku ūdens objektos (prioritāri Maija un Cēsu pils parkā).

GNP UN ĪADT

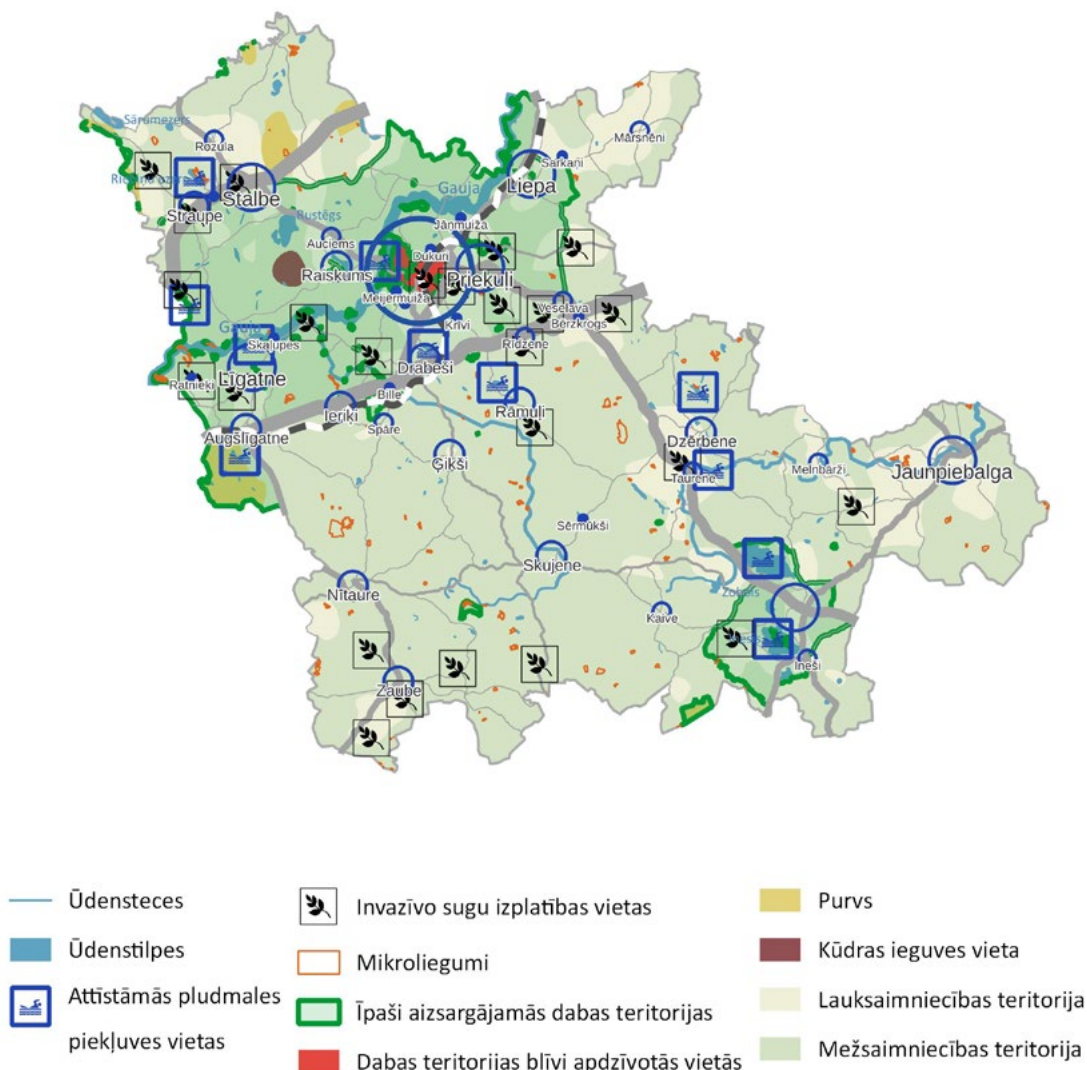
Cēsu novadā atrodas vairākas īpaši aizsargājamās dabas teritorijas, kopumā aptverot 27,35% no novada zemes platības. Lielākā no teritorijām ir Gaujas Nacionālais parks (NATURA 2000 teritorija), kuram līdz 2023. gadam tiek izstrādātas parka aizsardzības plāns turpmākajiem 12-15 gadiem. Pašvaldības interesēs ir sniegt savu ieguldījumu plāna izstrādē, līdzdarbojoties un pilnveidojot normatīvos regulējumus.

VADLĪNIJAS

- ♦ Palielinoties pieprasījumam pēc dabas tūrisma, palielinās antropogēnā slodze uz dabas vidi. Jāveicina teritoriju labiekārtošana tā, lai nodrošinātu līdzsvarotu cilvēku un dabas mijiedarbību.
- ♦ Jāiegulda resursi, lai mazinātu invazīvo sugu ekspansiju (ierobežotu un apturētu) un ietekmi uz teritoriju biotopu daudzveidību un saglabātu ĪADT vērtības.
- ♦ Līdz 2023. gadam tiks izstrādāta GNP dabas aizsardzības plāns, atbilstošo plāna izstrādes noteikumiem (MK 09.10.2007. Nr. 686) viena no plāna sadaļām ir pašreizējās un paredzamās antropogēnās slodzes uz aizsargājamo teritoriju izvērtējums. Līdz ar plāna stāšanos spēkā, turpmāka novada tūrisma infrastruktūras attīstība plānota balstoties uz to.
- ♦ Līdz ar GNP dabas aizsardzības plāna izstrādi un ES zaļā kursa vadlīnijām jāievieš plašāki biotopu apsaimniekošanas pasākumi, tādējādi uzlabojot bioloģisko daudzveidību.
- ♦ Nav pieļaujama derīgo izrakteņu ieguve novada blīvi apdzīvotās teritorijās un ainaviski vērtīgās teritorijās, saglabājot ainaviskos skatu punktus.
- ♦ Nodrošināta atkritumu šķirošanas iespēju uzlabošana novada teritorijā, lai mazinātu cilvēka radītā piesārņojuma ietekmi uz esošajām dabas vērtībām.
- ♦ Veidojot jaunizveidotā novada Teritorijas plānojumu, teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos iestrādāt nosacījumus par lauku ainavu saglabāšanu un attīstību visam novadam.
- ♦ Jāturpina sabalansēt mikroliegumu noteikšana ar saimnieciskās darbības aizliegumu, veicinot efektīvu atbalsta mehānismu izstrādi un ieinteresēto pušu iesaisti un izpratni par dabas daudzveidības saglabāšanas nozīmi (NVO piesaiste).
- ♦ Visā novada teritorijā latvāņa ierobežošanai noteikt nodokļu atlaides nekustamo īpašumu īpašniekiem (samazināts NĪN), kuri ierobežo sugu izplatību, veicināt citas esošās labās iestrādes latvāņu izplatības samazināšanas kontekstā.
- ♦ Jaunu rekreācijas zonu izveide, izbūvētas dabas takas (piem., gar Gauju, Amatu), samazinot patvaļīgu pārvietošanos dabas teritorijās un nelegālu atpūtas vietu ierīkošanu.

Attēls Nr.7. Dabas teritoriju telpiskā struktūra

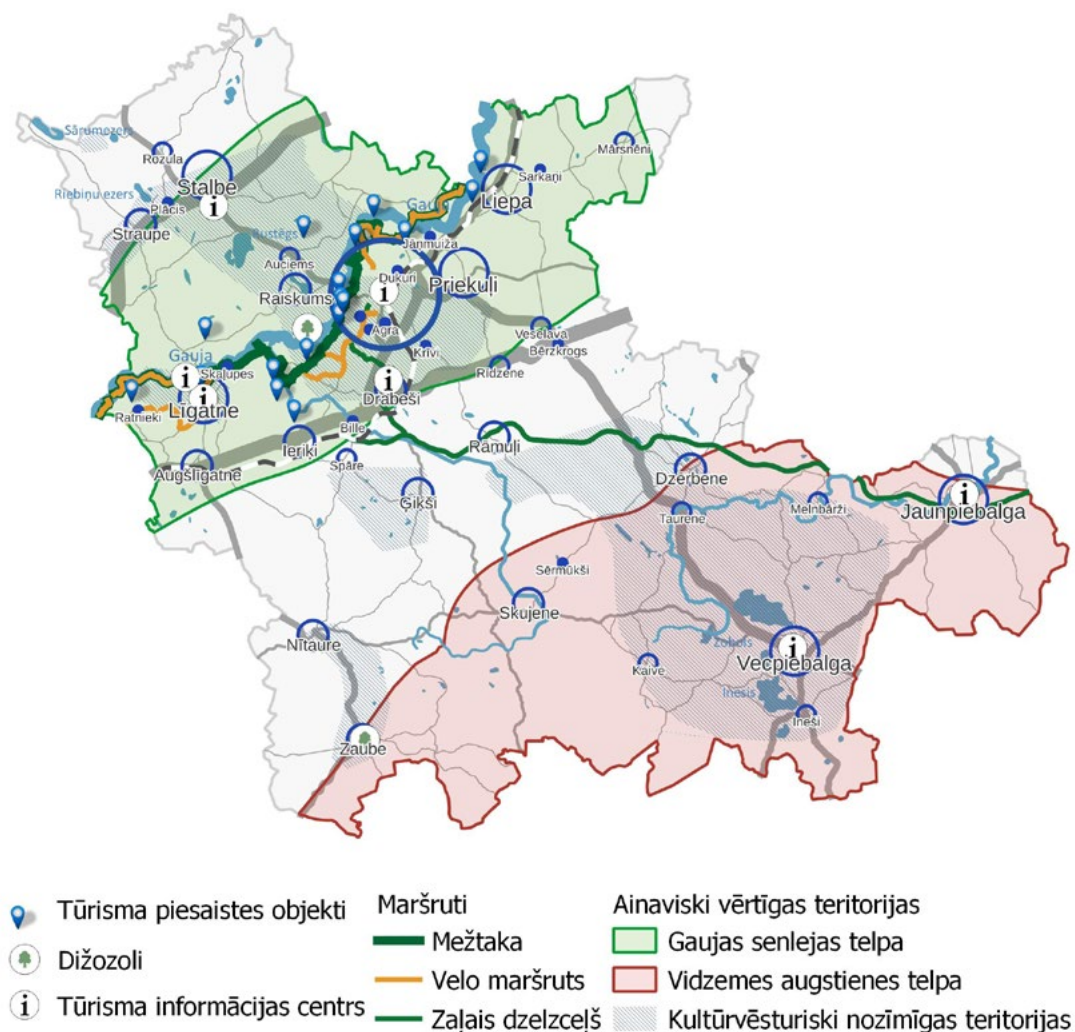
AINAVISKI VĒRTĪGAS UN KULTŪRVĒSTURISKI NOZĪMĪGAS TERITORIJAS

Ainaviski vērtīgas un kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas ir pamatne tūrisma un rekreācijas nozīmes teritoriju attīstībai. Kultūrvēsturiski nozīmīgas teritorijas novada mērogā ir noteiktas vietās, kur atrodas valsts aizsargājamie kultūrvēsturiskie pieminekļi un kultūrvēsturiskie objekti. Savukārt ainaviski vērtīgas teritorijas noteiktas, lai saglabātu to raksturīgo kultūrainavu un dabiskās vērtības, kas tajās ir sastopamas. Īpaši nozīmīga

teritorija novada mērogā ir Vidzemes augstienes aizsargājamo ainavu apvidus (AAA) "Vecpiebalga".

Līdz ar noteiktajām vērtībām, novadam ir būtiski attīstīties tā, lai jauni apbūves elementi un labiekārtojums teritorijā tiktu iekļauts neradot kontrastu starp esošo ainavisko vidi un kultūrvēsturisko noskaņu.

Attēls Nr.8. Ainaviski vērtīgās un kultūrvēsturiski nozīmīgās teritorijas

AINAVISKI VĒRTĪGAS TERITORIJAS (VIDZEMES AUGSTIENE, GAUJAS SENLEJA)

VADLĪNIJAS

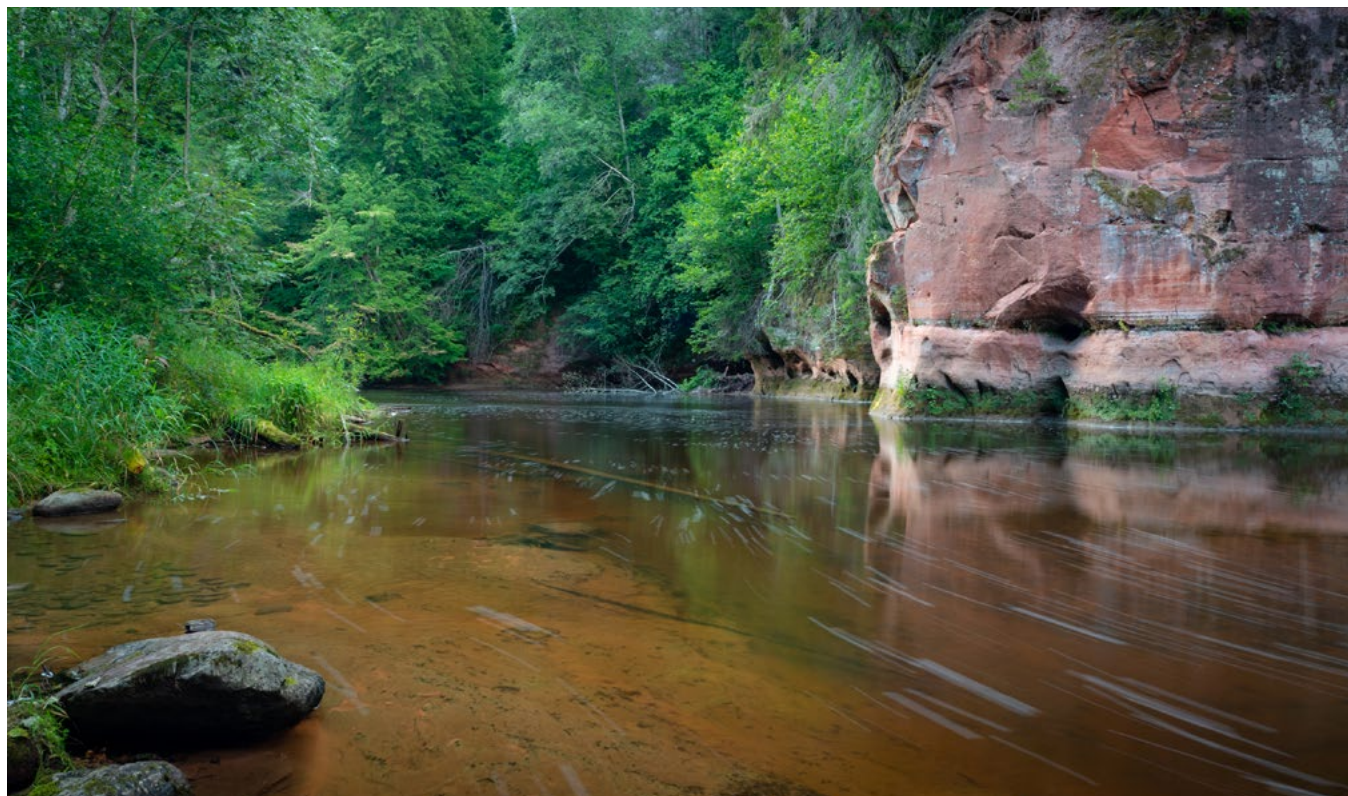
- ♦ Saglabāt koku stādījumus un alejas ceļa infrastruktūras aizsargjoslās, kā arī mazos ainavu elementus (dižkokus, atsevišķi augošiem savrupiem kokiem, koku rindām, alejām, laukakmeņu krāvumus), kas var kalpot kā zaļie koridori.
- ♦ Teritorijas plānojumā apzināt un iekļaut ainavisko vērtību kartējumā koku alejas, veicot koku aleju inventarizāciju un izpēti, papildus noteikts nepieciešamais koku sugu kopšanas plāns
- ♦ Nepieciešams veikt ainavu kartēšanu, lai apzinātos vērtīgo ainavu apvidus un tos atbilstoši aizsargātu.
- ♦ Tūrisma attīstību balstīt uz ainaviskām vērtībām, izmantojot to kā identitātes simbolu novada atpazīstamībai.
- ♦ Apbūves teritorijās veidot kvalitatīvas ainavas – koku stādījumi, apzaļumošana, nosakot konkrētas prasības.
- ♦ Ainavu plāna izstrāde (tematiskais plānojums) visai novada teritorijai, ņemot vērā esošās iestrādes aizsardzības plānos un iepriekšējā plānošanas perioda dokumentos.

KULTŪRVĒSTURISKI NOZĪMĪGAS TERITORIJAS

Novadā ir noteikti 271 valsts nozīmes arheoloģijas, vēstures un arhitektūras pieminekļi, vēsturisku notikumu, industriālas un pilsēt būvniecības vietas, kā arī 148 vietējas nozīmes arhitektūras un arheoloģiskie objekti.

VADLĪNIJAS

- ♦ Arī turpmāk tiek koptas kultūrvēsturiskās vērtības un īpatnības, saglabājot to daudzveidību, kas nostiprina gan pagastu, gan pilsētu identitāti, veicinot piederības sajūtu.
- ♦ Veicināt ilgtspējīgu kultūras mantojuma pārvaldību, noteikt teritorijas plānojumā nosacījumus valsts nozīmes pilsēt būvniecības pieminekļu un aizsardzības zonas robežās, lai saglabātu raksturīgo vēsturisko apbūves augstumu, būvniecības un apdares materiālus u.c. faktorus.
- ♦ Uzturēt nemateriālā kultūras mantojuma tradīciju pārmantošanu nākamajās paaudzēs, pārdomāti (un saudzīgi) izmantot to kā autentisku resursu tūrisma piedāvājuma veidošanā.
- ♦ Izstrādāt vienotu tūrisma attīstības stratēģiju novadam, lai paaugstinātu tūristu uzturēšanās ilgumu.
- ♦ Veicināt iedzīvotāju izpratni un sniegt atbalstu kultūras pieminekļu saglabāšanā, lai veidotu patīkamu telpu ikvienam novada iedzīvotājam.

PRIORITĀRI ATTĪSTĀMĀS TERITORIJAS

Cēsu novada vēlamās ilgtermiņa pārmaiņas ir vērstas uz pakalpojumu līdzsvarotu izvietojumu novadā, to kvalitātes paaugstināšanu, uzņēmējdarbības attīstības veicināšanu (t.sk. radošās un IKT nozares attīstību), bioloģiskās lauksaimniecības teritorijas īpatsvara paaugstināšanu, tūrisma attīstības un dabas vides resursu savstarpēja salāgošana, kas veicinātu iedzīvotāju labizjūtu un piesaisti teritorijai, tādējādi paaugstinot kopējo iedzīvotāju skaitu novadā. Stratēģija atbalsta mazās un vidējās uzņēmējdarbības attīstību visā novada teritorijā, īpaši vietās, kur ir esoša infrastruktūra (ēkas, būves, piekļuves vietas, jaudas).

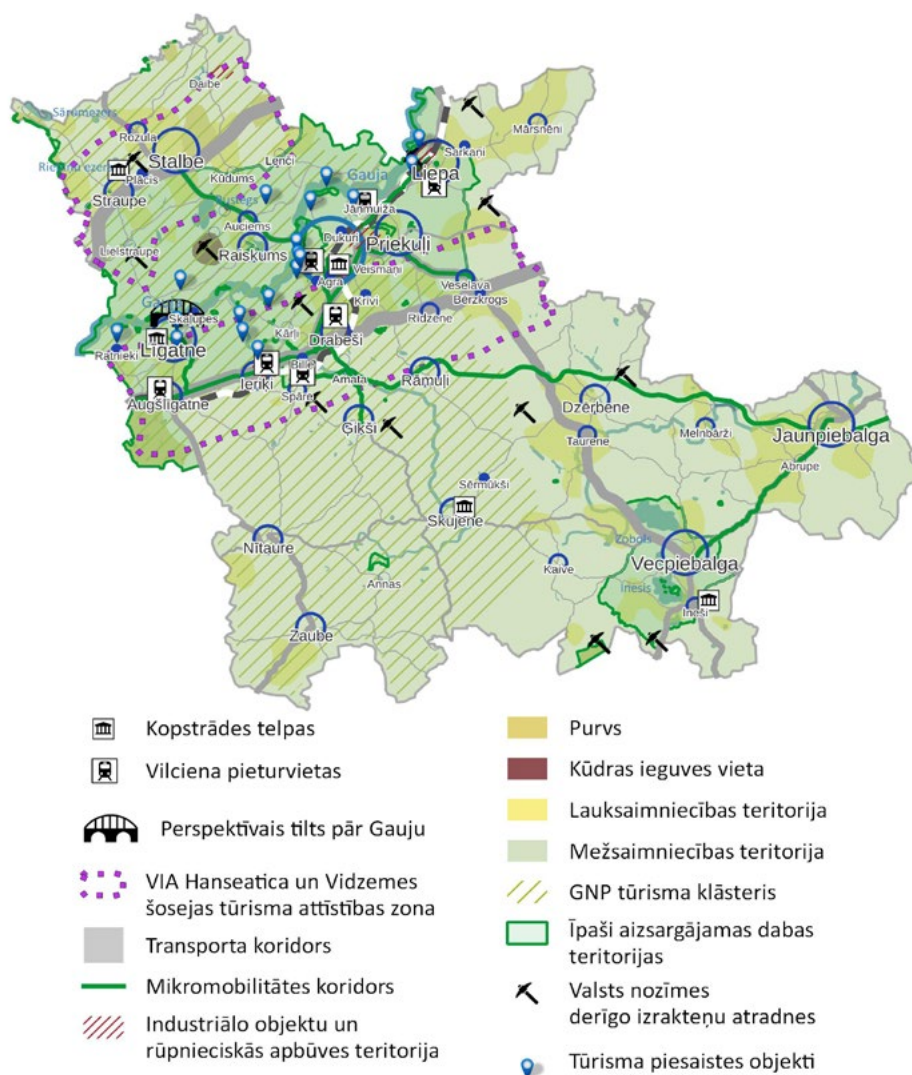
Gar galvenajiem satiksmes koridoriem – VIA Hanseatica un Vidzemes šosejas tūrisma attīstības zonā – attīstāma **transporta un daudzveidīgu pakalpojumu infrastruktūra** (ēdināšana, valūtas maiņa, degvielas un gāzes uzpildes stacijas, elektroauto uzlādes vietas, tehniskā apkope, viesnīcu pakalpojumi u.c.).

Stratēģija paredz jauna tilta būvniecību Līgatnē, blakus Līgatnes

pārceltuvei, līdz ar to prioritāri nepieciešams attīstīt ceļus, kas savienos A2 un A3 šosejas, uzlabojot novada sasniedzamību un stiprinot funkcionālās saites starp dažādām novada daļām, kā arī veicinot tūrisma piedāvājuma attīstību novadā. Attīstot ceļu infrastruktūru, nepieciešams integrēt to sabiedriskā transporta sistēmā, kā arī attīstīt velo infrastruktūru starp Līgatni un Augšlīgatni. Visā novada teritorijā nepieciešams veicināt intermodalitāti un attīstīt mikromobilitātes infrastruktūru, uzlabot savienojumus starp apdzīvojuma centriem, jo īpaši ar Cēsu pilsētu.

Tūrisma attīstība koncentrējama VIA Hanseatica un Vidzemes šosejas tūrisma attīstības zonā un Gaujas senlejas telpā, kur atrodas lielākā daļa no tūrisma enkurobjektiem novadā. Stratēģija paredz turpināt vienotu tūrisma attīstība GNP teritorijā, paaugstinot novada viesu uzturēšanās ilgumu. Līgatne attīstāma kā veselības tūrisma galamērķis, saglabājot un attīstot arī bagātīgo kultūras mantojumu. Lauku un dabas tūrisma attīstība

Attēls Nr.9. Prioritāri attīstāmās teritorijas

plānojama arī visā Vecpiebalgas pagastu apvienības pārvaldes teritorijā, Vidzemes augstienes telpā, kur atrodas aizsargājamo ainavu apvidus "Vecpiebalga".

Visā novada teritorijā nepieciešams sekmēt upju un ezeru pieejamību atpūtas un tūrisma mērķiem, papildus veicinot brīvas pārvietošanās iespējas gar ūdens objektiem, kā arī samazināt antropogēno slodzi uz dabas teritorijām, nodrošinot rekreācijas zonu labiekārtojumu.

Ražošana tiks koncentrēta teritorijās ar augstāko iedzīvotāju skaitu un blīvumu, lai nodrošinātu uzņēmumus ar darbaspēku, kā arī atvieglotu darbinieku nokļūšanu darba vietās. Cēsu novadā lielākais iedzīvotāju skaits koncentrējas Cēsu pilsētā un teritorijās ap A2valsts nozīmes transporta koridoru un dzelzceļa līniju Rīga – Lugaži. Tā vienlaicīgi ir arī Gaujas Nacionālā parka teritorija, līdz ar to lielākie plānošanas izaicinājumi saistīti ar vides aizsardzības un ainavu saglabāšanas interešu saskaņošanu ar uzņēmējdarbības interesēm.

Industriālo objektu apbūve koncentrējas ap dzelzceļa līniju un automaģistrāļu tuvumā.

Cēsu pilsētā ražošana tiks koncentrēta funkcionālajā telpā "Ražošana": Rūpniecības, Robežu ielas rajons, Zeltkalna ielas rajons; Saulrītu ielas rajons līdz valsts autoceļam P20 un tā tiešās pieejamības teritorija; bijusī autoremonta rūpnīcas (ARZA) un A/S "CATA" teritorija.

Pārgaujas pagastu apvienības pārvaldes teritorijā (novadā līdz 2021. gada 1.jūlijam) izveidojama ražošanas teritorija CSA poligons Daibe.

Priekuļu pagastu apvienības pārvaldes teritorijā (novadā līdz 2021. gada 1.jūlijam) ražošanas attīstība plānota Cēsu pilsētas apkārtnē un Liepā. Kā prioritāri attīstāmas noteiktas derīgo izrakteņu ieguves teritorijas: valsts nozīmes devona mālu atradnes "Liepa" teritorija, valsts nozīmes kvarca smilts atradnes "Cīruļi" teritorija, kvarca smilts atradnes "Bāle – Bērziņi" (3. iecirkņa) teritorija u.c., kur ir izpētīti un pieejami nozīmīgi derīgo izrakteņu krājumi, kā arī izveidojusies ražošanas bāze, transporta un inženiertehniskā infrastruktūra. Teritorijas prioritāte ir rūpnieciska derīgo izrakteņu ieguve (karjeru izstrāde), pārstrāde un būvmateriālu ražošana, kā arī cita veida ražošana, kas saistīta ar derīgo izrakteņu ieguvī, īpaši atbalstot videi draudzīgu tehnoloģiju ieviešanu un produkcijas ar augstu pievienoto vērtību radīšanu.

Novada daļās ar zemāku iedzīvotāju netiks attīstītas jaunas rūpniecības teritorijas, ražošana tiks koncentrēta ciemu teritorijās, izmantojot un attīstot galvenokārt bijušo mehānisko darbnīcu teritorijas un attīstot ražošanas atbalsta teritorijas ap ciemiem, izmantojot esošo transporta infrastruktūru piekļuves nodrošināšanai, loģistikai un inženierkomunikācijas, kā arī darbaspēka pieejamību.

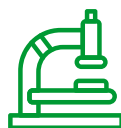
Vecpiebalgas un Jaunpiebalgas pagastu apvienības pārvaldēs (novados līdz 2021. gada 1.jūlijam), netiek plānotas jaunas rūpniecības teritorijas, ražošana attīstāma Dzērbenes, Taurenas, Inešu, Jaunpiebalgas ciemos, izmantojot esošo infrastruktūru.

Amatas pagastu apvienības pārvaldes teritorijā (novadā līdz 2021. gada 1.jūlijam), novadā ražošanas teritorijas plānotas gar A2 autoceļu, Ieriķos, kā arī Cēsu pilsētas tuvumā – Līvu ciemā.

Stratēģija atbalsta lauku telpas attīstību, liekot uzsvāru uz vietējās kopienas un identitātes stiprināšanu. Stratēģija atbalsta viedo ciemu veidošanu visā novada teritorijā, kā arī Skujenes viedā ciema tālāku attīstību. Novada nozīmes un vietējas nozīmes centros uzlabots pakalpojumu klāsts, tādejādi tādējādi teritorijā tiek palielināts iedzīvotāju blīvums un paplašinās apdzīvojuma struktūras. Veicināta skolu tīkla efektivitātes paaugstināšana, nodrošinot konkurētspējīgu izglītību novada un reģiona mērogā.

Visā novadā stratēģija paredz IKT un radošo industriju īpatsvara palielināšanai attīstīt kopstrādes telpu tīklu, izveidot kvartālu industriju specializācijai (t.sk. "Neredzīgo kvartāls" attīstība Cēsis). Novada daļās ar zemāku iedzīvotāju blīvumu galvenokārt plānota lauksaimniecības un mežsaimniecības attīstība, kā arī derīgo izrakteņu ieguve. Visā novadā nepieciešams veicināt bioloģiskās lauksaimniecības īpatsvara palielināšanos un nodrošināt ilgtspējīga meža zemju apsaimniekošanu. Gaujas Nacionālā parka teritorija perspektīvā attīstāma kā bioreģions ar augstu bioloģiskās lauksaimniecības īpatsvaru.

Derīgo izrakteņu ieguvī visā novada teritorijā nepieciešams veikt atbilstoši normatīvo aktu prasībām, ievērojot ģeoloģiskās īpatnības, vides un dabas aizsardzības prasības, pirms jaunu derīgo izrakteņu ieguves uzsākšanas (karjeru izveides) nepieciešams veikt detālu ģeoloģisko izpēti.

IEVIEŠANA UN UZRAUDZĪBA

Stratēģijas uzraudzības galvenais uzdevums ir novērtēt pašvaldības veiktās aktivitātes un to devumu stratēģisko mērķu un rīcības virzienu sasniegšanā. Šāda uzdevuma paveikšanai ik gadu tiek aktualizēta informācija par attīstības rādītājiem un reizi četros gados (pirms pašvaldības vēlēšanām) tiek izveidots ieviešanas pārskats. Aktualizēta informācija par virzību uz stratēģiskajiem mērķiem, sniedz iespēju pašvaldības pārstāvjiem pirms ikgadējā pašvaldības budžeta plānošanas iepazīties ar pašvaldības kopējo progresu stratēģisko uzstādījumu sasniegšanā un, balstoties uz

kopējo situāciju, sagatavot savu nākamā gada darbības plānu.

Pašvaldības funkciju caurskatāmībai un virzībai uz stratēģiskajiem mērķiem tiek nodrošināta patstāvīga informācijas sniegšana iedzīvotājiem caur dažādiem komunikāciju kanāliem, informējot gan par kopējo attīstības vīziju, gan par konkrētu teritoriju plānoto attīstību un uzsākto projektu ieviesi. Šāda komunikācija nodrošina uz iedzīvotāju orientētu pieeju novada funkciju īstenošanā un attīstībā.

ILGTERMIŅĀ SASNIEDZAMIE REZULTĀTI (INDIKATORI)

Stratēģisko mērķu sasniegšanai ir nodefinēti galvenie indikatori, kas darbojas kā atskaites punkts pašvaldībai, lai balstītu stratēģiskas nozīmes lēmumus uz tiem. Indikatori palīdz novērtēt esošo situāciju un līdzšinējās tendences, tādejādi pašvaldība ir spējīga pieņemt pamatotus stratēģiskus lēmumus, sastādīt

ikgadējo budžetu un aktualizēt investīciju plānu, kā arī veikt mazāku pasākumu ieviesi novada teritorijā. Papildus tiek vērtētas aktivitāšu iespējas pēc ikgadējā budžeta apjoma, attīstības tendencēm Latvijā un Eiropā, kā arī citiem noteicošiem faktoriem.

Tabula Nr.14. Cēsu novada galvenie attīstības rādītāji

RĀDĪTĀJS	VĒRTĪBA BĀZES GADĀ (2020)	PROGNOZĒTĀ RĀDĪTĀJA VĒRTĪBA 2027.GADĀ	PROGNOZĒTĀ RĀDĪTĀJA VĒRTĪBA 2035.GADĀ	DATU AVOTS	SASAISTE AR SM
Iedzīvotāju skaits	41 177	42 500	43 800	CSP	SM2, SM4
Lauku iedzīvotāju skaits pret visu iedzīvotāju skaitu	44%	47%	49%	CSP	SM2, SM4
Blīvi apdzīvotu teritoriju iedzīvotāju skaits pret visu iedzīvotāju skaitu	56%	53%	51%	CSP	SM2, SM4
Dabiskais pieaugums	-241	-200	-166	CSP	SM2
Migrācijas saldo (ilgtermiņā)	-29	0	10	CSP	SM1, SM2, SM3, SM4
Reemigrācijas rādītājs (Latvijas pilsoņi, kas dzīvojuši ārzemēs, šobrīd atgriezušies uz dzīvi Cēsu pilsētā)	65	70	75	PMLP	SM1, SM2, SM3, SM4
Iedzīvotāju vidējais vecums	43	40	38	CSP	SM2
Iedzīvotāji ar augstāko izglītību	8285	10 625	14 000	CSP	SM1, SM2, SM3, SM5
Iedzīvotāji, kuriem nav skolas izglītības, izglītība ir zemāka par sākumskolas izglītību vai ir sākumskolas izglītība	965	700	500	CSP	SM2, SM5
Aktīvie uzņēmumi	5117	5300	5430	UR	SM1, SM5
Vidējā darba samaksa (bruto)	888	1400	2000	CSP	SM1, SM2
Ieturētā IIN summa gadā	19 067 984	30 000 000	40 200 000	VID	SM1, SM2
IIN uz vienu iedzīvotāju	744	1172	1350	VID	SM1, SM2
IIN maksātāju skaits, kas pelna virs valsts vidējā atalgojuma	8288	14 500	20 000	VID	SM1, SM2, SM5
Bezdarba līmenis	4,5	3,5	3,0	NVA	SM1, SM2, SM5
Pašvaldību infrastruktūras objektu, kas nodrošināti ar atjaunojamiem energoresursiem īpatsvara pieaugums (%)	0%	10%	20%	CNP	SM4
Enerģijas patēriņa samazinājums pašvaldības un valsts sektora ēkās, kWh/gadā	100%	35%	50%	CNP	SM4

RĀDĪTĀJS	VĒRTĪBA BĀZES GADĀ (2020)	PROGNOZĒTĀ RĀDĪTĀJA VĒRTĪBA 2027.GADĀ	PROGNOZĒTĀ RĀDĪTĀJA VĒRTĪBA 2035.GADĀ	DATU AVOTS	SASAISTE AR SM
Tūristu skaits ievērojamās tūrisma apskates objektos (kopā)	600 000	1 000 000	1 300 000	CNP	SM1, SM3
Gultas vietu skaits tūrisma mītnēs	1349	1450	1500	CNP	SM1, SM3
Tūristu uzturēšanās ilgums, nakts	1,55	2	2,3	CSP, CNP	SM1, SM2, SM3
Skolēnu skaits pirmskolas izglītības iestādēs	1371	2 000	2 500	CNP	SM2
Skolēnu vispārējās izglītības iestādēs	6880	8 000	8 500	CNP	SM2
Ceļu satiksmes negadījumi (Cēsu pilsētā)	160	90	70	CSDD	SM2
Noziedzīgo nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem	120	100	80	CSP	SM2
ES fondu (ERAF, ESF, KF) projektu skaits	25	35	45	FM, RAIM	SM1, SM2, SM3, SM4, SM5
ES fondu (ERAF, ESF, KF) projektu finansējuma summa	7 252 696,92	15 000 000	20 000 000	FM, RAIM	SM1, SM2, SM3, SM4, SM5
	120	100	80	CSP	SM2
Ugunsgrēku skaits	170	115	80	CSP	SM2
ES fondu (ERAF, ESF, KF) projektu skaits	25	35	45	FM, RAIM	SM1, SM2, SM3, SM4, SM5
ES fondu (ERAF, ESF, KF) projektu finansējuma summa	7 252 696,92	15 000 000	20 000 000	FM, RAIM	SM1, SM2, SM3, SM4, SM5

Attīstības indikatoru rādītāji tiek iegūti no publiski pieejamajiem informācijas avotiem, kvalitatīviem pētījumiem (iedzīvotāju aptaujas, ekspertu vērtējums u.c.), kā arī pašvaldības turējumā esošiem datiem. Pamatotāka vērtējuma gūšanai, šiem indikatoriem var pievienot papildus datus, kas sniedz pilnvērtīgāku izvērtējumu par konkrēto rādītāju.

IEVIEŠANAS ZIŅOJUMS

Pirms katrām pašvaldības vēlēšanām un pirms jauna ES daudzgadu budžeta perioda tiek sagatavots Stratēģiskās ieviešanas ziņojums, kurā tiek novērtēta līdzšinējā virzība stratēģisko mērķu sasniegšanā. Ziņojuma izstrādi koordinē un izstrādā Cēsu novada Centrālās administrācijas Attīstības pārvalde.

Ziņojums ietver:

1. Aktualizētus attīstības indikatoru rādītājus;
2. Vērtējumu par stratēģisko mērķu sasniegšanas progresu;
3. Vērtējumu par telpiskās attīstības perspektīvas ieviešanas progresu;
4. Vērtējumu par Stratēģijas saturu kontekstā ar aktuālajiem ekonomikas un sociālajiem procesiem;
5. Vērtējumu par tendencēm un politiskajām nostādnēm nacionālā, Vidzemes reģiona un vietējā līmenī.

Ziņojumā ietvertā rezultātu analīze ir kā papildus instruments pašvaldībai, kas ļauj tās struktūrvienībām pieņemt kvalitatīvākus (uz datiem balstītus) lēmumus, tādejādi nosakot nākotnes prioritārās attīstības nozares.

Pašvaldība nodrošina Stratēģiskā ieviešanas ziņojuma pieejamību pašvaldības oficiālajā mājaslapā cesis.lv, publikācijas pašvaldības informatīvajā izdevumā "Cēsu Novada Vēstis", sociālajos portālos, kā arī organizē sabiedrības iesaisti kopējās sarunās par novada vīzijas, stratēģisko mērķu, ilgtermiņa prioritāšu un telpiskās attīstības perspektīvas izpildi.

Stratēģiskās ieviešanas ziņojumā tiek ņemts vērā Latvijas Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas līdz 2030. gadam un Vidzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2030. gadam ieviešanas ziņojums.

STRATĒGIJAS IZSTRĀDE

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrāde uzsākta pamatojoties uz Cēsu novada domes 10.12.2020 lēmumu Nr. 363 "Par jaunizveidojamā Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.-2035.gadam izstrādes uzsākšanu". Cēsu novada Ilgtspējīgas stratēģijas izstrādes veikšanai ar 21.02.2021. domes lēmumu Nr. 9 "Par darba grupas izveidi jaunizveidojamā Cēsu novada attīstības plānošanas dokumentu izstrādei" tika izveidota darba grupa, kurā iekļauti apvienības pārvalžu un Centrālās administrācijas pārstāvji.

DARBA GRUPAS SASTĀVS

Darba grupas vadītājs: Atis Egliņš-Eglītis (Cēsu novada pašvaldības domes priekšsēdētāja vietnieks)

Darba grupas dalībnieki:

Dace Eihenbauma, Attīstības pārvaldes vadītāja (Cēsu novada centrālā administrācija)

Zane Gulbinka, Attīstības pārvaldes Teritorijas plānošanas un stratēģiskās attīstības nodaļas Galvenā teritorijas plānotāja p.i. (Cēsu novada Centrālā administrācija)

Elīna Miļā, Attīstības un būvniecības pārvaldes Projektu vadītāja (Cēsu novada Centrālā administrācija)

Eva Meijere, Attīstības plānošanas nodaļas vadītāja (Cēsu novada Pārgaujas apvienības pārvaldes)

Līna Bērziņa, Attīstības pārvaldes Projektu ieviešanas un uzraudzības nodaļas Projektu vadītāja (Cēsu novada Centrālā administrācija)

Evija Taurene, Attīstības pārvaldes Teritorijas plānošanas un stratēģiskās attīstības nodaļas Galvenā teritorijas plānotāja (Cēsu novada centrālā administrācija)

Madara Jenerte, Attīstības pārvaldes Teritorijas plānošanas un stratēģiskās attīstības nodaļas Teritorijas plānotāja (Cēsu novada centrālā administrācija)

Liene Ozoliņa, Attīstības un būvniecības pārvaldes Projektu vadītāja (Cēsu novada Centrālā administrācija)

Zelma Mičule, Attīstības pārvaldes Uzņēmējdarbības attīstības nodaļas vadītāja (Cēsu novada Centrālā administrācija)

Zane Pīpkalēja, Attīstības pārvaldes Vides un klimata neitralitātes nodaļas Vides attīstības projektu vadītāja (Cēsu novada Centrālā administrācija)

Krišjānis Baltpurviņš, Attīstības pārvaldes Teritorijas plānošanas un stratēģiskās attīstības nodaļas Teritorijas plānotāja p.i. (Cēsu novada Centrālā administrācija)

Arvīds Lukjanovs, Teritorijas plānošanas un nekustamā īpašuma nodaļas vadītājs (Cēsu novada Amatas apvienības pārvalde)

Vineta Lapsele, Attīstības nodaļas vadītāja (Cēsu novada Priekuļu apvienības pārvalde)

Lelde Burduja, Vecpiebalgas apvienības pārvaldes vadītāja p.i.

Dace Gradovska, Plānošanas, nekustamā īpašuma un būvniecības nodaļas vadītāja-arhitekta (Cēsu novada Līgatnes apvienības pārvalde)

Lolita Zariņa, Administrācijas Lauksaimniecības organizators (Cēsu novada Jaunpiebalgas apvienības pārvalde)

Piesaistītie eksperti:

Mārtiņš Daugulis, Toms Pūlmanis, Āris Adlers, Liesma Ose, Edgars Plētiens, Agnese Šķēle, Dace Kalniņa, Viesturs Krūmiņliepa, Ilze Urtāne, Jānis Brizga, Andris Klepers, Anda Laķe.

Noformējumu veidoja: Ance Āboliņa, vecākā komunikācijas speciāliste (Cēsu novada Centrālā administrācija).

Kartogrāfisko materiālu izstrādāja: Oskars Ušpelis, LU Telpiskās attīstības plānošanas maģistrantūras students, praktikants Cēsu novada pašvaldībā (prakses vadītāja – Evija Taurene, Attīstības un būvniecības pārvaldes Galvenā teritorijas plānotāja (Cēsu novada centrālā administrācija).

Mājaslapas dizains un programmēšana: Jānis Beķeris un SIA "A4 studio".

SABIEDRĪBAS LĪDZDALĪBA ILGTSPĒJĪGAS ATTĪSTĪBAS STRATĒGIJAS IZSTRĀDĒ

Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas izstrādes gaitā sabiedrība iesaistīta vairākās aktivitātēs:

- ♦ Organizēts diskusiju cikls ar iedzīvotājiem (kopienas, skolēni, nozaru entuziasti u.c.) un nozaru ekspertiem;
- ♦ Organizēta stratēģijas sabiedriskā apspriešana.

Diskusiju cikls veidojās no 12 tematiskām darba grupām, kas aptvēra tādas tēmas kā:

- ♦ Kultūrvide
- ♦ Satiksme un mobilitāte
- ♦ Pašģenerējošas sabiedrības
- ♦ Ilgtspējīga pārvaldība
- ♦ Lauksaimniecība un lauku attīstība
- ♦ Sabiedrības veselība
- ♦ Tūrisms
- ♦ Iekļaujoša sabiedrība
- ♦ Klimatkrīze un zaļais kurss
- ♦ Dabas vide un resursi
- ♦ Izglītība
- ♦ Uzņēmējdarbība un inovācijas

Darba grupās piedalījās aptuveni 200 dalībnieki, kas sniedza savu redzējumu par novada turpmāko attīstību. Visplašākā dalībnieku pārstāvniecība jeb līdzdalība bija jautājumos par uzņēmējdarbību, izglītību un kultūru. Dalībnieki sniedza situācijas novērtējumu gan tagadnes, gan nākotnes redzējumā, tādējādi pašvaldībai gūstot būtisku informāciju par šī brīža situāciju novadā, galvenajiem nozares izaicinājumiem un turpmākajiem rīcības virzieniem, lai uzlabotu kopējo situāciju novada teritorijā. Gūtas 3 pamatatziņas, kuras tika pieminētas teju ikkatrā darba grupā – sabiedrībai un jomu pārstāvjiem trūkst spēja pašiem definēt savas problēmas un vajadzības, kā arī sniegt plašāku redzējumu par jomas attīstību vietējā un nacionālā mērogā, tai pat laikā pašvaldībai ir nepieciešams nodrošināt vienmērīgu novada attīstību un saglabāt jau esošās labās prakses iestrādes novadā.

Cēsu novada Attīstības programmas 2021.-2027. gadam 1. redakcijas publiskā apspriešana tika organizēta pamatojoties uz Cēsu novada domes 21.10.2021. lēmumu Nr. 284 "Par Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.-2035. gadam 1. redakcijas un Cēsu novada Attīstības programmas 2021.-2027. gadam 1. redakcijas publiskās apspriešanas uzsākšanu". Apspriešana tika organizēta no 12.11.2021.- 10.12.2021., rīkota viena publiskā sanāksme neklātienēs formātā 01.12.2021. plkst. 18:00.

Līdz ar Cēsu novada domes 19.05.2022. lēmumu Nr. 262" Par Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021. – 2035. gadam un Cēsu novada attīstības programmas 2021. – 2027. gadam 1.redakcijas precizēšanu un nosaukuma maiņu" tika lemts par jaunas redakcijas izstrādi ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un mainīts tās plānošanas periods un nosaukums Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2022.-2036.gadam.

Cēsu novada Attīstības programmas 2022.-2028. gadam 2. redakcijas publiskā apspriešana tika organizēta pamatojoties uz Cēsu novada domes 16.06.2022. lēmumu Nr. 354 "Par Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.-2036. gadam 2. redakcijas un Cēsu novada Attīstības programmas 2022.-2028. gadam 2. redakcijas publiskās apspriešanas uzsākšanu". Apspriešana tika organizēta 27.06.2022 – 29.07.2022, rīkota viena publiskā sanāksme neklātienēs un klātienēs formātā 14.07.2022. plkst. 18:00 Raunas ielā 4, Cēsis, Cēsu novadā.

Piedalīties un izteikt savu viedokli par dokumentu saturu bija iespēja gan pašvaldības oficiālajā FaceBook lapā ((1) Cēsis | Facebook), gan vērojot FaceBook tiešraidi. Informācija par sanāksmes norisi tika publicēta pašvaldības oficiālajā laikrakstā "Cēsu Vēstis", vietējas nozīmes laikrakstā "Druva", pašvaldības oficiālajā mājaslapā cesis.lv un apvienību pārvalžu oficiālajās mājaslapās, kā arī oficiālajās sociālo tīklu platformās (FaceBook, Instagram, Twitter).

Attīstības programmas 2.redakcijas publiskās apspriedes laikā netika saņemti rakstiski iedzīvotāju ierosinājumi.

Vides pārraudzības valsts biroja 21.10.2021. lēmums "Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu", kas nosaka, ka Cēsu novada Ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2021.-2036. gadam ir paredzama ietekme uz vidi.

Vidzemes plānošanas reģiona 07.12.2021. atzinums Nr. 2.3/707

"Atzinums par Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2021.-2035. gadam 1.redakciju". Atzinumā ietvertie ierosinājumi ņemti vērā, pilnveidota dokumenta 2. redakcija. Savukārt, 03.08.2022. saņemts Vidzemes plānošanas redakcijas atzinums Nr. 2.3/412 " Atzinums par Cēsu novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.-2036. gadam 2. redakciju", kurā saņemti vairāki ierosinājumi programmas precizēšanai un labojumiem, kuri ņemti vērā.